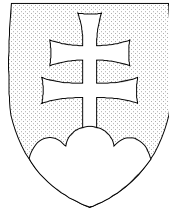

PROTIMONOPOLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ROZHODNUTIE

Číslo: 697/2017/OK-2017/FH/3/1/034

Bratislava, 27. novembra 2017

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, odbor koncentrácií, v správnom konaní číslo 0006/OK/2017 začatom dňa 15. 05. 2017 na základe oznámenia koncentrácie podľa § 10 ods. 7 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov podnikateľom Energetický a priemyslový holding, a.s., Pařížská 130/26, Josefov, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 283 56 250, prostredníctvom splnomocneného zástupcu Barger Prekop s. r. o., Mostová 2, 811 02 Bratislava, IČO: 36 869 724,

rozhodol

na základe § 12 ods. 1 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov tak, že **s ú h l a s í** s koncentráciou spočívajúcou podľa § 9 ods. 1 písm. b) zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov v získaní nepriamej výlučnej kontroly podnikateľa Energetický a priemyslový holding, a.s., Pařížská 130/26, Josefov, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 283 56 250 nad podnikateľom POZAGAS, a. s. Malé námestie 1, 901 01 Malacky, Slovenská republika, IČO: 31 435 688, na základe ZMLUVY O KÚPE AKCIÍ zo dňa 28. apríla 2017 uzavretej medzi GDF INTERNATIONAL S.A.S. ako predávajúcim a NAFTA a.s. ako kupujúcim.

Odôvodnenie:

1. Protimonopolnému úradu Slovenskej republiky, odboru koncentrácií (ďalej len „úrad“) bolo dňa 15. 05. 2017 listom zaevidovaným pod číslom 697/2017/OK-2465/2017 od podnikateľa Energetický a průmyslový holding, a.s., Pařížská 130/26, Josefov, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 283 56 250 (ďalej len „EPH“ alebo „Oznamovateľ“) zastúpený splnomocneným právny zástupcom Barger Prekop s.r.o., Mostová 2, 811 02 Bratislava, IČO: 36 869 724 (ďalej len „právny zástupca“), doručené oznámenie koncentrácie (ďalej len „Oznámenie“) podľa § 10 ods. 7 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“).
2. V Oznámení sa uvádza, že koncentrácia spočíva v zmene spoločnej kontroly spoločností EPH a GDF INTERNATIONAL S.A.S. so sídlom 1, Place Samuel de Champlain, 92400 Courbevoie, Francúzsko (ďalej len „GDF INTERNATIONAL“) nad spoločnosťou POZAGAS, a. s. Malé námestie 1, 901 01 Malacky, Slovenská republika, IČO: 31 435 688 (ďalej len „POZAGAS“) na nepriamu výlučnú kontrolu spoločnosti EPH nad spoločnosťou POZAGAS, a to na základe ZMLUVY O KÚPE AKCIÍ zo dňa 28. apríla 2017 uzavretej medzi GDF INTERNATIONAL S.A.S. ako predávajúcim a NAFTA a.s. ako kupujúcim (ďalej len „Zmluva“).
3. Koncentrácia bola oznámená podľa § 1 ods. 2 vyhlášky úradu č. 170/2014 Z.z. ktorou sa ustanovujú náležitosti oznámenia koncentrácie (ďalej len „Vyhláška“).
4. Úrad listom číslo 697/2017/OK-2564/2017 zo dňa 19. 05. 2017 informoval Oznamovateľa o začatí predmetného správneho konania a o neúplnosti Oznámenia podľa Vyhlášky, pričom ho zároveň vyzval na jeho doplnenie. Taktiež listom 697/2017/OK-2649/2017 zo dňa 24. 05. 2017 úrad vyzval Oznamovateľa na doplnenie Oznámenia.
Listom číslo 697/2017/OK-2673/2017 zo dňa 25. 05. 2017 a listom číslo 697/2017/OK-3658/2017 zo dňa 17. 07. 2017 Oznamovateľ doplnil Oznámenie (spolu ďalej len „Oznámenie a jeho doplnenia“).
Úrad listom číslo 697/2017/OK-3797/2017 zo dňa 26. 07. 2017 Oznamovateľovi potvrdil, že po poslednom doplnení je oznámenie koncentrácie úplné, a teda prerušená lehota na vydanie rozhodnutia v predmetnom správnom konaní začala opätovne plynúť odo dňa 18. 07. 2017.
5. Za účelom detailnej analýzy, či zmenou spoločnej kontroly podnikateľa EPH a podnikateľa GDF INTERNATIONAL nad podnikateľom POZAGAS na výlučnú kontrolu podnikateľa EPH nad podnikateľom POZAGAS dochádza k odstráneniu vplyvu rôznych záujmov podnikateľov pôvodne spoločne kontrolujúcich podnikateľa POZAGAS, taktiež vzhľadom na prešetrovanie úradu ohľadne najmä identifikácie tovarového relevantného trhu a priestorového relevantného trhu vo vzťahu k zabezpečeniu flexibilných dodávok zemného plynu, najmä však vo vzťahu k uskladňovaniu zemného plynu v podzemných zásobníkoch, úrad podľa § 11 ods. 2 zákona v lehote podľa § 11 ods. 1 zákona listom číslo 697/2017/OK-4077/2017 zo dňa 15. 08. 2017 upovedomil Oznamovateľa, že

predmetná koncentrácia vyžaduje hlbšiu analýzu z dôvodu identifikácie súťažných obáv a že v súlade s § 11 ods. 2 zákona vydá rozhodnutie o koncentrácii do 90 pracovných dní odo dňa doručenia predmetného listu.

6. Úrad podľa § 33 zákona listom číslo 697/2017/OK-5771/2017 zo dňa 15. 11. 2017 Oznamovateľovi podal informáciu o záveroch prešetrovania úradu v predmetnom správnom konaní, ku ktorým úrad na základe jemu dostupných informácií a podkladov dospel a taktiež ho vyzval, aby sa pred vydaním rozhodnutia ústne alebo písomne vyjadril k jeho podkladom a k spôsobu ich zistenia, prípadne aby navrhol jeho doplnenie.
Oznamovateľ v liste zaevidovanom pod číslom 697/2017/OK-5896/2017 dňa 20. 11. 2017 uviedol, že k podkladom pre rozhodnutie ani k spôsobu ich zistenia nemá žiadne pripomienky ani návrhy.

Koncentrácia

7. Vychádzajúc z predložených podkladov úrad zistil, že podnikateľ *EPH* pred predmetnou koncentraciou kontroloval podnikateľa *POZAGAS*, a to spoločne s podnikateľom *GDF INTERNATIONAL* (skupina *ENGIE*)¹.
8. Predmetnou koncentraciou dochádza na základe Zmluvy k zmene spoločnej kontroly podnikateľa *EPH* (prostredníctvom podnikateľov *NAFTA* a.s., Votrubova 1, 821 09 Bratislava a *SPP Infrastructure*, a. s., Mlynské nivy 44/a, 825 11 Bratislava) a podnikateľa *GDF INTERNATIONAL* (skupina *ENGIE*) nad podnikateľom *POZAGAS* na nepriamu výlučnú kontrolu podnikateľa *EPH* (prostredníctvom podnikateľov *NAFTA* a *SPP Infrastructure*) nad podnikateľom *POZAGAS*.
9. Úrad teda zistil, že v predmetnom prípade sa jedná o koncentraciu podľa § 9 ods. 1 písm. b) zákona, ktorá podlieha kontrole úradu podľa § 10 ods. 1 zákona, pričom účastníkmi tejto koncentracie sú podnikateľ *EPH* a podnikateľ *POZAGAS*; účastníkom predmetného správneho konania je podnikateľ *EPH*.
10. V predmetnom prípade ide o koncentraciu, ktorá z hľadiska jej formy a charakteru je zvyčajne posúdená so zjednodušeným odôvodnením, nakoľko ide len o nadobudnutie výlučnej kontroly podnikateľa, ktorý pred koncentraciou nadobúdaný subjekt spoločne s treťou stranou kontroloval.
11. V niektorých prípadoch však môže prísť k hlbšiemu posudzovaniu samotného charakteru spoločnej kontroly pred koncentraciou, čo bol i tento prípad, ako úrad ďalej bližšie rozoberá. V prípade neexistencie strategického vplyvu

¹ Úradu boli predložené nasledujúce dokumenty: *STANOVY akciovej spoločnosti POZAGAS a.s. zo dňa 07. 04. 1993 úplné znenie Stanov akciovej spoločnosti ako vyplýva zo zmien a doplnení schválených valným zhromaždením akcionárov, a to Dodatok č. 1 až Dodatok č. 13 a [.....]*
.....], z ktorých o.i. vyplýva, že *GDF INTERNATIONAL*, menšinový akcionár (spoločnosť *POZAGAS* má nasledovných troch akcionárov: *GDF INTERNATIONAL* (vlastní 30 % akcií spoločnosti *POZAGAS*), *NAFTA* (skupina *EPH*; vlastní 35 %) a *SPP Infrastructure* (skupina *EPH*; vlastní 35 %)), má blokačné právo k rozhodnutiam ohľadne strednodobého investičného plánu, ročného rozpočtu, zmlúv o prístupe do zásobníka a uskladňovaní plynu a na služby s tým spojené. - [...] obchodné tajomstvo podnikateľa *EPH* a podnikateľa *ENGIE*

odchádzajúceho podnikateľa zo štruktúry nadobúdaného následne nie je dôvod, aby úrad ďalej zisťoval trhové informácie, nakoľko v takomto prípade sa stav existujúci koncentráciou podstatne nemení, t.j. nemôže dôjsť v jej dôsledku k zníženiu účinnej súťaže.

Ak by sa však preukázal strategický vplyv odchádzajúceho akcionára *GDF INTERNATIONAL* na obchodnú politiku a stratégiu podnikateľa *POZAGAS*, je potrebné podrobne sa v kontexte existujúcej trhovej štruktúry a aktivít nadobúdateľa podrobne venovať horizontálnym a tiež ne-horizontálnym účinkom koncentrácie.

Z tohto dôvodu úrad pre zachovanie oboch línií posudzovania vykonal tiež čiastkový prieskum na trhu, ktorý poukazuje na niektoré problematické oblasti v tomto odvetví, ktoré ale nebolo možné hodnotiť ako dôsledok predmetnej koncentrácie.

Aktivity účastníkov koncentrácie

12. V Oznámení a jeho doplneniach sa uvádza, že spoločnosť *EPH* je materskou spoločnosťou energetickej skupiny EPH, ktorá prostredníctvom svojich dcérskych spoločností vykonáva podnikateľskú činnosť najmä na Slovensku, v Českej republike (ďalej len „ČR“), Nemecku, Taliansku, Spojenom kráľovstve, Maďarsku a Poľsku. Nad skupinou EPH vykonáva nepriamu výlučnú kontrolu pán Daniel Křetínský, ktorý vykonáva kontrolu (výlučnú alebo spoločnú) aj nad skupinou EPI, skupinou CMI a spoločnosťou EC Investments a.s., so sídlom Primátorská 296/38, Libeň, 180 00 Praha 8, ČR, IČO: 041 96 881. Úrad sa ďalej sústredil na tie aktivity skupiny EPH, ktoré majú alebo môžu mať horizontálny alebo vertikálny (resp. iný ne-horizontálny) vzťah k aktivitám nadobúdaného subjektu.
13. Skupina *EPH* pôsobí prostredníctvom svojich dcérskych spoločností najmä v nasledovných oblastiach: plynárenstvo (preprava zemného plynu, distribúcia zemného plynu, uskladňovanie zemného plynu, maloobchodné dodávky zemného plynu veľkým a malým priemyselným zákazníkom a domácnostiam, ťažba prírodných uhľovodíkov a ich veľkoobchodné dodávky vrátane veľkoobchodných dodávok zemného plynu), elektroenergetika (distribúcia elektriny, maloobchodné dodávky elektriny veľkým a malým priemyselným zákazníkom a domácnostiam, výroba a veľkoobchodné dodávky elektriny, podporné služby), ostatné aktivity súvisiace s výrobou a dodávkami elektriny, teplárenstvo (výroba a dodávky tepla), ťažba uhlia, odpadové hospodárstvo.
14. Do skupiny EPH na základe vzťahov kontroly patria² o.i. aj nasledujúce spoločnosti, prostredníctvom ktorých podnikateľ *EPH* pôsobí v oblasti plynárenstva na území Slovenskej republiky (ďalej len „SR“):

² Získanie výlučnej kontroly podnikateľa *EPH* nad podnikateľom Slovenský plynárenský priemysel, a.s., Bratislava (ďalej len „SPP“) a podnikateľmi kontrolovanými SPP schválila Európska komisia rozhodnutím číslo M.6786 – EPH/SPP zo dňa 13. 12. 2012. Získanie výlučnej kontroly Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky nad podnikateľom SPP a nad podnikateľmi kontrolovanými SPP a to Nadácia SPP, Bratislava, Ekofond, n.f., Bratislava, SPP CNG s.r.o., Bratislava a nad podnikateľom SPP CZ, a.s., Praha, Česká republika úrad schválil rozhodnutím číslo 2014/FH/3/1/003 zo dňa 31. 01. 2014.

- NAFTA a.s., Votrubova 1, 821 09 Bratislava, IČO: 36 286 192 (ďalej len „NAFTA“),
- POZAGAS (nad ktorým vykonáva spoločnú kontrolu podnikateľ EPH spolu s podnikateľom GDF INTERNATIONAL)³,
- SPP Infrastructure, a. s., Mlynské nivy 44/a, 825 11 Bratislava, IČO: 47 228 709 (ďalej len „SPP Infrastructure“),
- eustream, a.s., Votrubova 11/A, 821 09 Bratislava, IČO: 35 910 712 (ďalej len „eustream“),
- SPP – distribúcia, a.s., Mlynské nivy 44/a, 825 11 Bratislava, IČO: 35 910 739 (ďalej len „SPP – distribúcia“),
- SPP Storage s.r.o., Sokolovská 651/136a, 186 00 Praha 8, IČO: 24 822 191 (ďalej len „SPP Storage“),
- EP ENERGY TRADING, a.s., Klimentská 46, 110 00 Praha 1 (ďalej len „EP ENERGY TRADING“),
- EP Commodities, a.s., Klimentská 1216/46, Nové Město, 110 00 Praha 1 (ďalej len „EP Commodities“),
- SE Predaj, s.r.o., Mlynské nivy 47, 821 09 Bratislava (ďalej len „SE Predaj“),
- Stredoslovenská energetika, a.s., Pri Rajčianke 8591/4B, 010 47 Žilina (ďalej len „Stredoslovenská energetika“).

15. Nadobúdaná spoločnosť POZAGAS pôsobí v oblasti uskladňovania zemného plynu, pričom má nasledovných troch akcionárov:

- a) GDF INTERNATIONAL, ktorá vlastní 30 % akcií spoločnosti POZAGAS a je súčasťou francúzskej energetickej skupiny ENGIE;
- b) NAFTA (skupina EPH), ktorá vlastní 35 % akcií spoločnosti POZAGAS;
- c) SPP Infrastructure (skupina EPH), ktorá vlastní 35 % akcií spoločnosti POZAGAS.

POSÚDENIE VPLYVU KONCENTRÁCIE NA PODMIENKY HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽE

16. Úrad v rámci zvažovania vplyvu predmetnej koncentrácie na podmienky hospodárskej súťaže na relevantnom trhu vychádzal, ako je už naznačené vyššie, z viacerých skutočností, najmä však zo skutočnosti, že:

- podnikateľ EPH už pred posudzovanou koncentráciou vykonával nad podnikateľom POZAGAS nepriamu spoločnú kontrolu, a teda mal možnosť ovplyvňovať strategické správanie sa podnikateľa POZAGAS, avšak zohľadňujúc pritom skutočnosť, že taktiež podnikateľ GDF INTERNATIONAL mal možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv na činnosť podnikateľa POZAGAS,
- podnikateľ EPH (prostredníctvom podnikateľov NAFTA a SPP Storage) ako aj podnikateľ POZAGAS pôsobia v oblasti uskladňovania zemného plynu, pričom podzemné zásobníky zemného plynu podnikateľa NAFTA sú umiestnené v SR na Záhorí v lokalite Láb (technická kapacita: 28.994 TWh) a podnikateľa

Získanie výlučnej kontroly podnikateľa EPH nad podnikateľom Stredoslovenská energetika schválila Európska komisia rozhodnutím číslo M.6984 - EPH/STREDOSLOVENSKA ENERGETIKA dňa 20. 11. 2013.

³ Spoločnosť POZAGAS bola založená v roku 1993 spoločnosťami Nafta, a. s. Gbely a Slovenský plynárenský priemysel, š. p., Bratislava za účelom výstavby a prevádzky podzemného zásobníka zemného plynu Láb 4. stavba.

SPP Storage v ČR, Dolní Bojanovice (technická kapacita: 6.117 TWh), podzemné zásobníky zemného plynu podnikateľa *POZAGAS* sú umiestnené v SR na Záhorí v lokalite Láb (technická kapacita: 6.947 TWh),

- skupina EPH taktiež pôsobí v prepojených oblastiach v rámci plynárenstva (preprava zemného plynu prostredníctvom podnikateľa *eustream*, distribúcia zemného plynu prostredníctvom podnikateľa *SPP - distribúcia*, veľkoobchodné dodávky zemného plynu prostredníctvom *EP ENERGY TRADING* a *EP Commodities*, maloobchodné dodávky zemného plynu prostredníctvom *SE Predaj*).

17. Vychádzajúc z uvedeného, v predmetnom prípade je potrebné zvažovať horizontálne účinky predmetnej koncentrácie vo vzťahu k uskladňovaniu zemného plynu v podzemných zásobníkoch a tiež jej ne-horizontálne účinky vzhľadom na aktivity skupiny EPH vo vzťahu k uskladňovaniu zemného plynu v podzemných zásobníkoch. Predovšetkým však bolo potrebné posúdiť charakter predmetnej koncentrácie s ohľadom na skutočnosť, že v tomto prípade dochádza k zmene spoločnej kontroly podnikateľa *EPH* a podnikateľa *GDF INTERNATIONAL* na výlučnú kontrolu podnikateľa *EPH* nad podnikateľom *POZAGAS*, nakoľko od tohto posúdenia sa odvíja možnosť ďalšieho posudzovania dopadov koncentrácie v kontexte komplexných trhových informácií.

18. V tejto súvislosti úrad vychádzal zo znenia bodu 20. písm. d) a e) Usmernenia Protimonopolného úradu Slovenskej republiky o podrobnostiach pri zjednodušenom oznámení koncentrácie⁴, na základe ktorého obavy z narušenia hospodárskej súťaže môžu nastať aj v prípade zmeny zo spoločnej na výlučnú kontrolu, ak sa v dôsledku odstránenia vplyvu rôznych záujmov podnikateľov pôvodne spoločne kontrolujúcich spoločný podnik môže posilniť strategická trhovú pozíciu podnikateľa nadobúdajúceho výlučnú kontrolu. Takáto koncentrácia môže viesť k súťažným obavám napríklad ak je spoločný podnik priamym konkurentom podnikateľa nadobúdajúceho výlučnú kontrolu (alebo s ním prepojeného podnikateľa) a nadobúdateľ aj spoločný podnik budú mať podstatnú kombinovanú trhovú pozíciu a ak koncentrácia odstráni stupeň nezávislosti, ktorú mal spoločný podnik pred koncentráciou. Rovnako sa jedná o prípady, kedy úrad alebo Európska komisia nerozhodoval v prípade predchádzajúcej akvizície spoločnej kontroly spoločného podniku, ktorý je účastníkom koncentrácie.

19. Vzhľadom na to, že sa preukázalo, že z hľadiska charakteru koncentrácie nedochádza v jej dôsledku k zmene podmienok hospodárskej súťaže na trhu, ako je nižšie v texte uvedené, úrad v rámci trhových informácií popisuje len čiastkové závery k relevantným trhom, bez nutnosti uzavretia ich definície (najmä vo vzťahu k uskladňovaniu zemného plynu) a následného hodnotenia účinkov koncentrácie z tohto pohľadu.

20. Úrad vychádzal z informácií uvádzaných v Oznámení a jeho doplneniach, z informácií od podnikateľa *GDF INTERNATIONAL*, ďalej z informácií získaných

⁴ Materiál Usmernenia Protimonopolného úradu Slovenskej republiky o podrobnostiach pri zjednodušenom oznámení koncentrácie je zverejnený na webovej stránke úradu: http://www.antimon.gov.sk/data/files/399_nove-usmernenie-pmu-sr-o-podrobnostiach-pri-zjednodusenom-oznameni-koncentracie-16092014.pdf

od oslovených podnikateľov⁵, z verejne prístupných informácií zverejnených Úradom pre reguláciu sieťových odvetní (ďalej len „URSO“), z vyjadrení ÚRSO, Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „MH SR“) a Združenia dodávateľov energií (ďalej len „ZDE“), ako aj podporne z legislatívy a rozhodovacej praxe Európskej komisie⁶, pričom v rámci zvažovania identifikácie relevantných trhov, na ktorých pôsobia účastníci koncentrácie (a podnikatelia v rámci ekonomickej skupiny EPH založenej na vzťahoch kontroly v zmysle § 9 ods. 4 zákona) vychádzal zo znenia § 3 ods. 2 až ods. 4 zákona a v rámci zisťovania vplyvu predmetnej koncentrácie na podmienky hospodárskej súťaže vychádzal zo znenia § 12 ods. 1 zákona.

21. V prvom rade úrad na tomto mieste uvádza základné zistené informácie k fungovaniu dotknutých trhov, spolu s čiastkovými závermi, následne sa venuje hĺbkovému zisteniu charakteru spoločnej kontroly v previazaní na tento konkrétny prípad.

1. Uskladňovanie zemného plynu

22. Úrad sa v prvom rade zaoberal identifikáciou relevantných trhov vo vzťahu k nosným službám, ktoré poskytuje podnikateľ POZAGAS a zároveň podnikateľ EPH, a teda vo vzťahu k službám uskladňovania zemného plynu v podzemných zásobníkoch.

23. Ohľadne *tovarového relevantného trhu* v oblasti poskytovania služieb uskladňovania zemného plynu v podzemných zásobníkoch sa v Oznámení a jeho doplneniach uvádza, že s ohľadom na fyzikálne charakteristiky zemného plynu ako aj s ohľadom na špecifické fyzikálne a geologické vlastnosti podzemných zásobníkov zemného plynu, ktoré môžu byť umiestnené len vo vhodných lokalitách, neexistuje podľa názoru Oznamovateľa vhodnejší spôsob uskladnenia najmä veľkých objemov zemného plynu ako v podzemných zásobníkoch zemného plynu. Služba uskladňovania zemného plynu v podzemných zásobníkoch nie je z hľadiska jej charakteristiky, ceny či účelu plnohodnotne zastupiteľná, pretože väčšina záujemcov o túto služby nemá k dispozícii relevantné alternatívy, ktoré by umožňovali dlhodobjšie uskladňovanie dostatočne veľkých objemov zemného

⁵ Úrad vyzval na predloženie podkladov a informácií nasledujúcich podnikateľov: 1. innogy Slovensko s.r.o., Hviezdoslavovo námestie 13, 811 02 Bratislava, IČO: 44291809; 2. ZSE Energia, a.s., Čulenova 6, 816 47 Bratislava, IČO: 36677281; 3. VEMEX ENERGO s.r.o., Moyzesova 936/5, 811 05 Bratislava, IČO: 35853441 (ďalej len „VEMEX“); 4. MET Slovakia, a.s., Rajska 7, 811 08 Bratislava, IČO: 45860637; 5. VNG Slovakia, spol. s r.o., Seberíniho 2, 821 03 Bratislava, IČO: 35972360 (ďalej len „VNG SK“); 6. Lumius Slovakia, s.r.o., Závodská cesta 2945/38, 010 01 Žilina, IČO: 36416541; 7. MAGNA ENERGIA a.s., Nitrianska 18/7555, 921 01 Piešťany, IČO: 35743565; 8. GEON, a.s., Horská 11/C, 831 52 Bratislava, IČO: 35925566; 9. ČEZ Slovensko, s.r.o., Mlynské nivy 48, 821 09 Bratislava, IČO: 36797332 (ďalej len „ČEZ SK“); 10. ELGAS, s.r.o., Pekná cesta 6, 831 52 Bratislava, IČO: 36314242; 11. LAMA energy a.s., organizačná zložka, Šulekova 2, 811 06 Bratislava, IČO: 45890935; 12. A. En. Gas a.s., Dúbravca 5, 036 01 Martin, IČO: 36841064; 13. RWE Supply & Trading GmbH, Legal & Compliance, Altennessener Str. 27, 45141 Essen, Spolková republika Nemecko (ďalej len „RWE“); 14. Slovenský plynárenský priemysel, a.s., Mlynské nivy 44/a, 825 11 Bratislava, IČO: 35 815 256 (ďalej len „SPP“).

⁶ Napríklad rozhodnutia Európskej komisie M.6910 – GAZPROM/WINTERSHALL/TARGET COMPANIES a M.6984 – EPH/STREDOSLOVENSKÁ ENERGETIKA.

plynu, pričom v rozhodovacej praxi úradu⁷ a Európskej komisie⁸ je uskladňovanie zemného plynu definované ako samostatný tovarový relevantný trh.

24. Oznamovateľ teda identifikoval tovarový relevantný trh, na ktorom pôsobia podnikatelia *NAFTA*, *SPP Storage* a *POZAGAS*, ako trh uskladňovania zemného plynu a uviedol, že nie je možné vymedziť predmetný tovarový relevantný trh užšie. Oznamovateľ však zároveň pripustil, že existuje osobitná kategória zákazníkov, ktorými sú prevádzkovatelia distribučných sietí využívajúci kapacitu podzemných zásobníkov zemného plynu najmä pre účely fyzického vyvažovania distribučnej siete zemného plynu.
25. V Oznámení a jeho doplneniach sa uvádza, že na základe technických parametrov a z toho vyplývajúceho spôsobu využívania je možné podzemné zásobníky zemného plynu rozdeliť do dvoch základných skupín:
1. Podzemné zásobníky zemného plynu, ktoré vznikli konverziou z vyťažených plynových, ropných alebo zmiešaných ložísk, prípadne v horninových štruktúrach s aktívnym vodným zápolím (tzv. aquifery). Tieto podzemné zásobníky majú veľkú skladovaciu kapacitu, ale menší denný vtlačný a ťažobný výkon. Využívajú sa preto najmä pri vyrovnávaní rozdielov medzi spotrebou zemného plynu v lete a v zime, tzn. na sezónnom princípe.
 2. Podzemné zásobníky zemného plynu nachádzajúce sa v solných kavernách, v ktorých bola upravená časť solného ložiska, aby sa v ňom mohol uskladňovať zemný plyn. Solné kaverny majú nižšiu skladovaciu kapacitu, ale vyšší denný vtlačný a ťažobný výkon. Využívajú sa preto predovšetkým pre potreby pokrytia spotreby zemného plynu v prípadoch, kedy je nutné do plynárenskej siete dodať zemný plyn v krátkom časovom období.
26. Podzemné zásobníky podnikateľov *POZAGAS* a *NAFTA* vznikli konverziou z vyťaženého plynového, resp. plynovo-ropného ložiska. V Oznámení sa taktiež uvádza, že rovnakým, primárne sezónnym, typom podzemného zásobníka sú všetky podzemné zásobníky nachádzajúce sa na území Rakúska, ČR a Maďarska.⁹
27. Vzhľadom na túto skutočnosť nebol dôvod na to, aby sa úrad detailne zaoberal zastupiteľnosťou vyššie uvedených dvoch typov podzemných zásobníkov zemného plynu.
28. Podzemné zásobníky zemného plynu sa podľa Oznámenia využívajú na tri základné účely:
1. v prvom rade slúžia pri zabezpečovaní bezpečnosti dodávok zemného plynu tým, že umožňujú uskladňovanie zemného plynu v období jeho nižšej spotreby a jeho následnú ťažbu v čase vyššej spotreby,
 2. ako podporný nástroj pre obchodovanie so zemným plynom na obchodných miestach, tzv. plynárenských huboch,
 3. na fyzické vyvažovanie plynárenskej siete.

⁷ Napr. rozhodnutie úradu č. 2010/FV/3/1/019 z 30. marca 2010.

⁸ Napr. rozhodnutia Európskej komisie M.6910 – GAZPROM/WINTERSHALL/TARGET COMPANIES a M.6984 – EPH/STREDOSLOVENSKÁ ENERGETIKA.

⁹ Výnimkou je iba jeden podzemný zásobník kavernového typu v ČR (Háje), ktorý je prevádzkovaný spoločnosťou *innogy Gas Storage, s.r.o.*

29. Ohľadne zabezpečovania bezpečnosti dodávok zemného plynu sa v Oznámení uvádza, že táto problematika je na úrovni Európskej únie upravená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávky plynu, ktorým sa zrušuje smernica Rady 2004/67/ES. V legislatíve SR je táto problematika upravená zákonom č. 251/2012 Z.z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o energetike“), a to § 22 ods. 1 zákona o energetike nasledovne: „*Prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia ministerstva plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území¹⁰, dodávateľ plynu a chránený odberateľ, ktorí si zabezpečujú dodávky plynu z územia Európskej únie alebo z územia tretích štátov, sú povinní na účel riešenia krízovej situácie a predchádzania krízovej situácii zabezpečiť štandard bezpečnosti dodávok plynu pre chránených odberateľov¹¹.*“

30. Štandardom bezpečnosti dodávok plynu je zabezpečenie dodávky plynu pre chránených odberateľov v rozsahu podľa osobitného predpisu¹² (§ 22 ods. 2 zákona o energetike).

31. V Oznámení a jeho doplneniach sa uvádza, že opatreniami, ktorými je možné zabezpečiť štandard bezpečnosti dodávok podľa zákona o energetike sú:

1. zásoby plynu v zásobníkoch s disponibilitou dodávok plynu zo zásobníkov pri krízovej situácii do siete na vymedzenom území (SR) alebo
2. zmluvne zabezpečené dodávky plynu vyrobeného na vymedzenom území (SR) alebo
3. najviac 50 % objemu plynu potrebného na zabezpečenie štandardu bezpečnosti dodávok plynu je možné zabezpečiť využitím cezhraničnej kapacity sietí zmluvne zabezpečenými výpomocnými dodávkami plynu disponibilnými pri krízovej situácii na vymedzenom území (SR), pričom dodávateľ plynu a odberateľ plynu môžu na základe zmluvy preniesť zodpovednosť za zabezpečenie štandardu bezpečnosti dodávok plynu na iného účastníka trhu s plynom.

32. Štandard bezpečnosti dodávok plynu zabezpečuje¹³:

¹⁰ Pre územie SR sa jedná o podnikateľa SPP–distribúcia.

¹¹ Chráneným odberateľom je odberateľ plynu, ktorý je pripojený k distribučnej sieti a ktorý je: a) odberateľom plynu v domácnosti; b) malý podnik; c) odberateľom plynu, ktorý vyrába teplo a teplú úžitkovú vodu určené pre domácnosť alebo pre osoby podľa písm. d) až h) a ktorý nie je pri výrobe tepla schopný prejsť na iné palivo; d) prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia; e) zariadením sociálnych služieb; f) zariadením sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately; g) školou; h) odberateľom plynu okrem odberateľa plynu podľa písm. a) až g) v rozsahu a za podmienok ustanovených osobitným predpisom (nariadenie o bezpečnosti dodávok) a všeobecne záväzným právnym predpisom.

¹² Štandard bezpečnosti dodávok plynu predstavuje množstvo plynu, ktoré je potrebné vhodnými opatreniami zabezpečiť pre chránených odberateľov. Obdobie, pre ktoré sa má plyn zabezpečiť, definuje čl. 8 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 994/2010 o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok plynu, a to tak, že plyn je potrebné zabezpečiť pre chránených odberateľov na:

a) mimoriadne teploty počas sedemdňovej špičky, ktorá sa štatisticky vyskytuje raz za 20 rokov, b) aspoň 30-dňové obdobie výnimočne vysokej spotreby plynu, ktoré sa štatisticky vyskytuje raz za 20 rokov, a c) aspoň 30-dňové obdobie v prípade prerušenia samostatnej najväčšej plynárenskej infraštruktúry v bežných zimných podmienkach.

¹³ Povinnosť zabezpečiť štandard bezpečnosti dodávok pre dané subjekty vyplýva zo znenia § 22 ods. 3 zákona o energetike, na základe ktorého prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia MH SR plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území (t.j. podnikateľ SPP–distribúcia), na účel riešenia krízovej situácie a predchádzania krízovej situácii zabezpečuje štandard

- *SPP – distribúcia* pre odberateľov plynu v domácnosti (v Oznámení a jeho doplneniach sa uvádza, že pre najväčšiu skupinu chránených odberateľov, a to až do približne 80 %, štandard bezpečnosti dodávok plynu zabezpečuje na základe dlhodobej skladovacej zmluvy podnikateľ *SPP – distribúcia* prostredníctvom podzemného zásobníka zemného plynu *SPP Storage* v Dolných Bojanoviciach na území ČR),
- dodávateľ plynu pre svojich chránených odberateľov (okrem odberateľov plynu v domácnosti),
- chránený odberateľ, ktorý si zabezpečuje dodávku plynu sám pre seba.

33. Zákazníkov prevádzkovateľov podzemných zásobníkov zemného plynu je podľa Oznamovateľa možné rozdeliť do troch základných kategórií:

1. dodávateľia zemného plynu,
2. obchodníci so zemným plynom,
3. prevádzkovatelia plynárenských sietí, ktorí môžu využívať podzemný zásobník na vyvažovanie príslušnej plynárenskej siete (na území SR pôsobí len *SPP Distribúcia* (skupina EPH), ktorá pre účely fyzického vyvažovania distribučnej siete využíva [.....
.....
.....]. - [...] *dôverná informácia podnikateľa SPP Storage a SPP-distribúcia*

34. Skladovacia kapacita podzemných zásobníkov podnikateľov *POZAGAS* a *NAFTA* je podľa informácií uvádzaných v Oznámení predávaná na princípe prenájmu, čo znamená, že zákazník platí za zazmluvnený objem. Obvykle sa predáva v tzv. štandardných balíčkoch služieb, ktorých súčasťou je pracovný objem, vtláčny a ťažobný výkon. Základným skladovacím produktom podzemných zásobníkov predmetných podnikateľov je sezónna skladovacia kapacita, ktorá ponúka možnosť využívať podzemný zásobník na sezónnom princípe – vtláčať zemný plyn do zásobníka počas leta a odťažovať zásobník v zime. Časť skladovacej kapacity je ponúkaná ako flexibilná skladovacia kapacita, ktorá umožňuje zemný plyn vtláčať a ťažiť bez ohľadu na sezónu. O tento typ skladovacej kapacity je u zákazníkov veľký záujem, keďže im ponúka flexibilitu s ohľadom na využívanie obchodných príležitostí na trhu.

35. V Oznámení a jeho doplneniach sa taktiež uvádza, že skladovacia kapacita je na trhu ponúkaná prostredníctvom dlhodobých a krátkodobých zmlúv.

36. Dlhodobé zmluvy v portfóliách podnikateľov *POZAGAS* a *NAFTA* boli spravidla uzatvárané na obdobie 10 až 15 rokov, pričom v súčasnosti dochádza k postupnému uvoľňovaniu tejto skladovacej kapacity na trh. Dlhodobá skladovacia

bezpečnosti dodávok plynu pre chránených odberateľov podľa § 3 písm. c) bodu 16.1 zákona o energetike (t.j. odberateľov plynu v domácnosti). Dodávateľ plynu na účel riešenia krízovej situácie a predchádzania krízovej situácii zabezpečuje štandard bezpečnosti dodávok plynu pre chránených odberateľov, ktorým dodáva plyn, okrem chránených odberateľov podľa § 3 písm. c) bodu 16.1 zákona o energetike (t.j. odberateľov plynu v domácnosti). Chránený odberateľ, ktorý si zabezpečuje dodávky plynu z územia Európskej únie alebo z územia tretích štátov, si zároveň zabezpečuje štandard bezpečnosti dodávok plynu na účel riešenia krízovej situácie a predchádzania krízovej situácii.

kapacita je prevažne sezónneho charakteru a je primárne využívaná dodávateľmi zemného plynu, čím sa podľa Oznamovateľa významne zvyšuje bezpečnosť dodávok pre stredoeurópsky región, vrátane Slovenska.

37. Krátkodobé zmluvy sú spravidla uzatvárané na 1-3 roky, maximálne však 5 rokov. Krátkodobá kapacita je obvykle flexibilného charakteru a slúži najmä ako nástroj pre obchodovanie so zemným plynom na obchodných miestach. Neobmedzená možnosť kedykoľvek vtláčať a ťažiť a široká ponuka flexibilných skladovacích produktov (napr. navýšenie vtláčnych a ťažobných výkonov, ako aj možnosť rozšírenia, resp. zmeny odovzdávaco-preberacích bodov) umožňujú obchodníkom okamžite reagovať na meniace sa ceny komodity na obchodných miestach a tým realizovať dodatočné zisky. Vďaka liberalizácii plynárenského trhu začali so zemným plynom obchodovať i spoločnosti, ktoré na trhu pôvodne pôsobili ako dodávatelia zemného plynu.
38. Napríklad¹⁴ čo sa týka využitia skladovacej kapacity podnikateľa *NAFTA* (súčasná technická kapacita: 28.994 TWh), z Oznamenia vyplývajú nasledujúce skutočnosti: k 31. 10. 2016 objem predanej skladovacej kapacity predmetného podnikateľa bol [.....] TWh a objem uskladneného zemného plynu bol [.....] TWh, pričom [.....] % objemu uskladneného plynu bolo pokrytých dlhodobými zmluvami; najvýznamnejšími zákazníkmi s dlhodobou zmluvou boli podnikatelia: [.....], ktorého podiel na celkovom uskladnenom plyne predstavoval [.....] % a [.....] mal podiel [.....] %; zo skupiny *EPH* skladovacie priestory podnikateľa *NAFTA* [.....];
- k 31. 10. 2015 objem predanej skladovacej kapacity predmetného podnikateľa bol [.....] TWh a objem uskladneného zemného plynu bol [.....] TWh, pričom [.....] % objemu uskladneného plynu týmto podnikateľom bolo pokrytých dlhodobými zmluvami; najvýznamnejšími zákazníkmi s dlhodobou zmluvou boli podnikatelia: [.....], ktorého podiel na celkovom uskladnenom plyne predstavoval [.....] % a [.....] mal podiel [.....] %; zo skupiny *EPH* skladovacie priestory podnikateľa *NAFTA* [.....];
- k 31. 10. 2014 objem predanej skladovacej kapacity predmetného podnikateľa bol [.....] TWh a objem uskladneného zemného plynu bol [.....] TWh, pričom [.....] % objemu uskladneného plynu týmto podnikateľom bolo pokrytých dlhodobými zmluvami; najvýznamnejšími zákazníkmi s dlhodobou zmluvou boli podnikatelia: [.....], ktorého podiel na celkovom uskladnenom plyne predstavoval [.....] % a [.....] mal podiel [.....] %; zo skupiny *EPH* skladovacie priestory podnikateľa *NAFTA* [.....].
- [...] *obchodné tajomstvo podnikateľa NAFTA, informácia o využití skladovacej kapacity z hľadiska typu zmluvy a z hľadiska jej dĺžky trvania*
39. Pokiaľ ide o podnikateľa *POZAGAS* (súčasná technická kapacita: 6.947 TWh), k 31. 10. 2016 objem predanej skladovacej kapacity predmetného podnikateľa bol [.....] TWh a objem uskladneného zemného plynu bol [.....] TWh, pričom [.....] % objemu uskladneného plynu tohto podnikateľa bolo pokrytých [.....] [.....], pričom k 31. 10. 2015 [.....]

¹⁴ Zistenia úradu na základe informácií uvádzaných v Oznamení a jeho doplneniach (list zaevidovaný pod číslom 697/2017/OK-3658/2017 dňa 17. 07. 2017, strany 10 až 12).

.....] % a k 31. 10. 2014 predstavovala [.....] % na celkovom objeme uskladneného zemného plynu predmetného podnikateľa; k 31. 10. 2015 objem predanej skladovacej kapacity predmetného podnikateľa bol [.....] TWh a objem uskladneného zemného plynu bol [.....] TWh a k 31. 10. 2014 objem predanej skladovacej kapacity predmetného podnikateľa bol [.....] TWh a objem uskladneného zemného plynu bol [.....] TWh. K 31. 10. 2016, 31. 12. 2015 a 31.10. 2014 zo skupiny EPH skladovacie priestory podnikateľa POZAGAS [.....]. - [...] *obchodné tajomstvo podnikateľa POZAGAS, informácia o využití skladovacej kapacity z hľadiska typu zmluvy a z hľadiska jej dĺžky trvania*

40.V Oznámení a jeho doplneniach sa taktiež uvádza¹⁵, že [.....]

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

16,

.....]. - [...] *obchodné tajomstvo podnikateľov EPH, POZAGAS a Engie; informácia o využití skladovacej kapacity POZAGAS*

41.Vyššie uvedené informácie poukazujú na pomer využitia skladovacej kapacity predmetných podnikateľov z hľadiska toho, či sa jednalo o dlhodobé alebo o krátkodobé zmluvy o uskladnení zemného plynu, rovnako tak na významných odberateľov služby uskladnenia.

42.Cena za poskytnutie skladovacej kapacity v podzemných zásobníkoch na území SR nie je regulovaná¹⁷. Na výzvu úradu Oznamovateľ predložil nasledujúce

¹⁵ List Oznamovateľa za evidovaný pod číslom 697/2017/OK-3658/2017 dňa 17. 07. 2017, strana 19.

¹⁶ Podľa Oznámenia a jeho doplnení 1 SBU (standard bundled units – štandardný balíček služieb) predstavuje pracovný objem plynu 212.140 MWh, maximálny celkový denný vŕtačný výkon 2.357,1 MWh a maximálny celkový denný ťažobný výkon 2.357,1 MWh.

¹⁷ Podľa § 19 ods. 1 vyhlášky ÚRSO č. 223/2016, ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v plynárenstve, sa cenová regulácia prístupu do zásobníka a uskladňovania plynu uplatňuje, ak ÚRSO rozhodne o zmene dohodnutého prístupu na regulovaný prístup podľa § 9 ods. 1 písm. b) bodu 3. (jedná sa o uplatnenie mimoriadnej regulácie podľa § 16 zákona č. 250/2012 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach, t.j. ak nastane mimoriadna trhová situácia alebo ak dôjde k ohrozeniu trhu vplyvom nedostatočne rozvinutého konkurenčného prostredia alebo ak si to vyžaduje ochrana spotrebiteľa, pričom takúto reguláciu môže ÚRSO vykonať len po predchádzajúcom prerokovaní s Európskou komisiou), § 10 písm. k) (podľa § 9 ods. k) zákona č. 250/2012 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach ÚRSO posudzuje podmienky uplatňovania dohodnutého prístupu do zásobníka alebo regulovaného prístupu do zásobníka na vymedzenom území pri zohľadnení: 1. skutočnej dostupnosti nástrojov na dosiahnutie flexibility dodávky plynu pre účastníkov trhu s plynom, ktorí dodávajú plyn odberateľom plynu na vymedzenom území, a potrebe nástrojov na dosiahnutie flexibility dodávok plynu na zabezpečenie hospodárskej súťaže na trhu s plynom; 2. predpokladaného vývoja ponuky uskladňovacej

priemerné ceny za dlhodobú a krátkodobú skladovaciu kapacitu podnikateľov NAFTA a POZAGAS v roku 2016 (v EUR/MWh)¹⁸:

- NAFTA: [.....]
.....], - [...] obchodné tajomstvo podnikateľa NAFTA
- POZAGAS: [.....]
.....]. - [...] obchodné tajomstvo podnikateľa POZAGAS

43. Oznamovateľ ohľadne cien za uskladnenie zemného plynu v podzemných zásobníkoch napríklad v SR, ČR, Rakúsku a Maďarsku uviedol, že izolované údaje o jednotkových cenách za skladovaciu kapacitu nie je možné relevantne porovnávať, nakoľko na cenotvorbu skladovacích produktov vplyva veľké množstvo faktorov - k týmto faktorom patrí predovšetkým čas predaja skladovacej kapacity, technické parametre produktu, portfólio na strane zákazníka, účel využitia skladovacej kapacity (plnenie bezpečnostného štandardu alebo obchodovanie so zemným plynom).
44. Vyššie uvádzané skutočnosti naznačujú, že v prípade, že by bolo nevyhnutné sa detailne zaoberať identifikáciou tovarového relevantného trhu, úrad by zisťoval, či krátkodobé uskladnenie zemného plynu v podzemných zásobníkoch a dlhodobé uskladnenie zemného plynu v podzemných zásobníkoch sú zhodné alebo zastupiteľné tovary (v predmetnom prípade služby).
45. Ohľadne priestorového relevantného trhu v oblasti poskytovania služieb uskladňovania zemného plynu v podzemných zásobníkoch sa v Oznámení a jeho doplneniach uvádza, že je tvorený automaticky jednak územím SR, na ktorom sa nachádzajú podzemné zásobníky zemného plynu prevádzkované účastníkmi koncentrácie (oba lokalizované na západnom Slovensku). Podľa Oznamovateľa ho však nemožno chápať ako trh národný, ale je potrebné ho vymedziť s ohľadom na napojenia zásobníka na prepravnú a distribučnú sieť, náklady na dopravu zemného plynu, blízkosť obchodných miest (tzv. hub), portfólio ukladateľov a umiestnenie konečných zákazníkov, pre ktorých je uskladnený zemný plyn určený.
46. V Oznámení a jeho doplneniach sa ďalej uvádza, že rozvoj obchodných príležitostí na trhu so zemným plynom súvisí s celkovou zmenou nastavenia plynárenského trhu v stredoeurópskom regióne, ktorá nastala najmä v dôsledku implementácie tzv. 3. energetického balíčka.¹⁹ Ten bol prijatý v roku 2009 a najvýznamnejšie

kapacity a voľnej uskladňovacej kapacity v zásobníkoch s disponibilitou dodávok plynu do siete na vymedzenom území a ďalších nástrojov na zabezpečenie flexibility dodávok plynu; 3. počtu účastníkov trhu s plynom, ktorí dodávajú plyn odberateľom plynu na vymedzenom území a využívajú uskladňovaciu kapacitu ponúkanú prevádzkovateľmi zásobníkov s disponibilitou dodávok plynu do siete na vymedzenom území) § 16 ods. 1 zákona č. 250/2012 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach.

¹⁸ List Oznamovateľa zaevidovaný pod číslom 697/2017/OK-3658/2017 dňa 17. 07. 2017, Graf č. 3, strany 17 a 18.

¹⁹ Oznámenie (list zaevidovaný pod číslom 697/2017/OK-3658/2017 dňa 17. 07. 2017) uvádza súbor viacerých predpisov EÚ pre oblasť energetiky z roku 2009, a to:

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009),
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa zrušuje smernica 2003/55/ES (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009),
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 713/2009, ktorým sa zriaďuje Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009),

zmeny nastali najmä v rokoch 2010-2013, kedy prišlo k úplnej virtualizácii trhu so zemným plynom v stredoeurópskom regióne a začalo sa jednotne obchodovať v energetických jednotkách, čím sa odstránila otázka kvality, zloženia a energetickej hodnoty zemného plynu, ktorá mohla byť v minulosti považovaná za bariéru v obchodovaní. V dôsledku virtualizácie trhu sa povinnosť dodať zemný plyn na konkrétny fyzický bod preniesla z dodávateľov, resp. obchodníkov, na prevádzkovateľov jednotlivých plynárenských sietí. V praxi to znamená, že konkrétne rozdelenie fyzických tokov určuje dispečing prevádzkovateľa príslušnej plynárenskej siete bez akéhokoľvek dopadu na dodávateľov, resp. obchodníkov. Výsledkom je efektívnejšie rozdelenie fyzických tokov, väčšia stabilita plynárenských sietí a v neposlednom rade tým tiež došlo k úplnému potlačeniu lokálneho charakteru podzemných zásobníkov. V tomto kontexte možno konštatovať, že rozhodnutie Európskej komisie²⁰, v ktorom Európska komisia zvažovala vymedzenie priestorového relevantného trhu územím zodpovedajúcim okruhu 200 kilometrov od zásobníka, je historicky prekonané.

47. S ohľadom najmä na vyššie uvedené kritériá Oznamovateľ vymedzil priestorový relevantný trh uskladňovania zemného plynu ako územie SR, Rakúska, ČR a Maďarska, keďže územie SR je prostredníctvom prepravných plynovodov priamo prepojené s územím Rakúska, ČR a od roku 2015 aj s územím Maďarska.^{21,22} Zásobníky podnikateľa NAFTA ako aj podnikateľa POZAGAS sú tiež prostredníctvom Plynovodu VTL Láb – Baumgarten priamo napojené na virtuálny obchodný bod Rakúsko. Zákazníci využívajúci (resp. potenciálni záujemcovia) uskladňovaciu kapacitu podzemných zásobníkov podnikateľa POZAGAS a podnikateľa NAFTA preto podľa Oznamovateľa môžu považovať uskladňovaciu kapacitu na území vyššie uvedených štátov za relevantnú alternatívu.

48. Úradu bol v Oznámení a jeho doplneniach²³ poskytnutý nasledujúci prehľad zásobníkov zemného plynu umiestnených v SR, Rakúsku, ČR a Maďarsku:

Krajina	Spoločnosť	Podzemný zásobník	Technická kapacita (TWh)
SR	NAFTA (skupina EPH)	Láb komplex	28.994
	POZAGAS	Láb 4	6.947
	SPOLU SR		35.941
Rakúsko	OMV Gas Storage GmbH, Viedeň	Tallesbrunn	4.524
		Schönkirchen/Reyersdorf	20.743
		Thann	2.828

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009, o podmienkach prístupu do sústavy pre cezhraničné výmeny elektriny, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1228/2003 (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009),

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009, o podmienkach prístupu do prepravných sietí pre zemný plyn, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1775/2005 (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009).

²⁰ Rozhodnutie Európskej komisie M.6910 – GAZPROM/WINTERSHALL/TARGET COMPANIES.

²¹ V roku 2015 bol do prevádzky uvedený prepojovací bod Veľké Zlievce – Balassagyarmat s ročnou kapacitou 51 GWh v smere do Slovenskej republiky a 127 GWh v smere zo Slovenskej republiky. Vid' <https://tis.eustream.sk/TisWeb/#/?nav=bd.cap&lng=SK>

²² Územie Slovenskej republiky je priamo prepojené aj s Ukrajinou, avšak územie Ukrajiny nemožno podľa názoru Oznamovateľa považovať za súčasť priestorového relevantného trhu, a to najmä z dôvodu, že Ukrajina nie je súčasťou jednotného trhu Európskej únie.

²³ List Oznamovateľa zaevidovaný pod číslom 697/2017/OK-3658/2017 dňa 17. 07. 2017, strana 16.

Rakúsko	RAG Energy Storage GmbH, Viedeň	Puchkirchen/Haag	12.2015
		Aigelsbrunn	1.470
		Nussdorf/Zagling	3.257
		Haidach 5	0.181
	astora GmbH & Co. KG, Kassel, Nemecko	Haidach	10.444
	GSA LLC, Moskva, Rusko	Haidach	19.554
	Uniper Energy Storage GmbH, Essen, Nemecko	7 Fields	19.415
Spolu Rakúsko			94.629
ČR	innogy Gas Storage, s.r.o., Praha	Lobodice	
		Tvrdonice	
		Štramberk	
		Háje	
		Dolní Dunajovice	
		Třanovice	
		innogy virtuálny zásobník	28.713
	SPP Storage, s.r.o., Praha (skupina EPH)	Dolní Bojanovice	6.117
MND Gas Storage a.s., Hodonín	Uhřice	2.705	
SPOLU ČR			37.535
Maďarsko	Hungarian Gas Storage Ltd., Budapešť	Kardoskút	2.971
		Pusztaderies	3.608
		Hajdúszoboszló	17.404
		Zsana	23.029
	MMBF Zrt., Budapešť	Szöreg-1	20.113
	SPOLU Maďarsko		

Zdroj: Oznámenie a jeho doplnenia (list Oznamovateľa zaevidovaný pod číslom 697/2017/OK-3658/2017 dňa 17. 07. 2017, strana 16) - Technické údaje spoločnosti NAFTA, POZAGAS a SPP Storage a údaje o technickej kapacite jednotlivých zásobníkov na relevantnom trhu publikované organizáciou Gas Infrastructure Europe (<http://www.gie.eu/index.php/maps-data/gse-storage-map>).

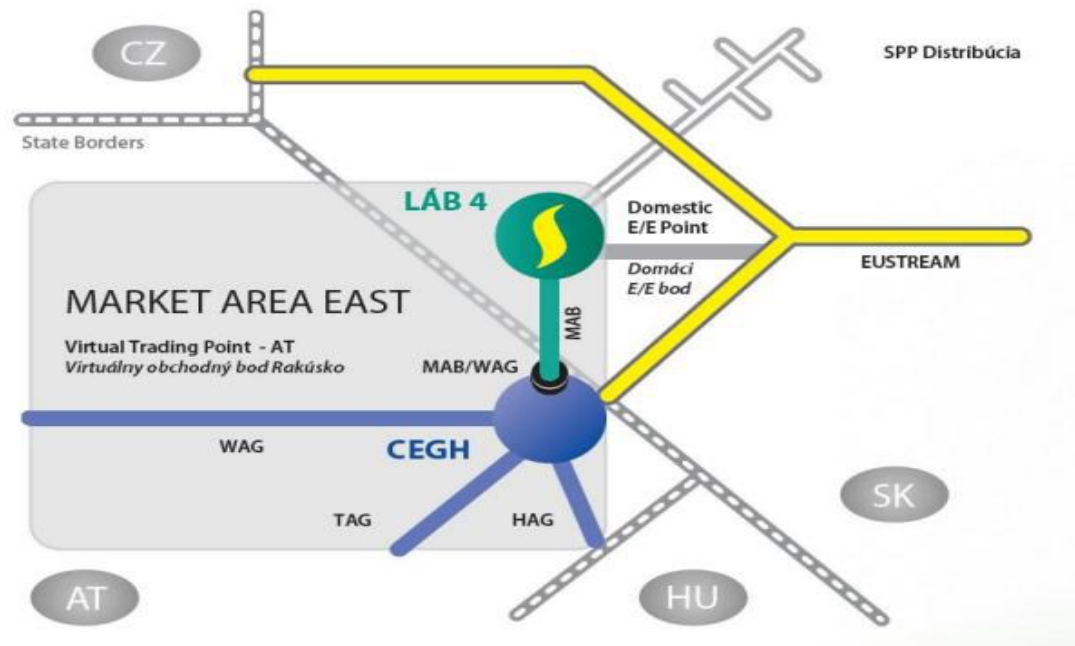
49. Podzemné zásobníky plynu podnikateľa POZAGAS a podnikateľa NAFTA (skupina EPH) sa nachádzajú v SR na Záhorí - na hlavnej prepravnej trase ruského plynu do Európy a súčasne v bezprostrednej blízkosti hraníc s Rakúskom, ČR a Maďarskom. Ďalší podzemný zásobník zemného plynu, ktorý patrí prostredníctvom SPP Storage do skupiny EPH je situovaný v ČR, Dolní Bojanovice pri Hodoníne.

50. Úrad zistil, že podzemné zásobníky podnikateľa POZAGAS a podnikateľa NAFTA sú priamo napojené na tri plynárenské siete, a teda zákazníci týchto podzemných zásobníkov si pre vstup/výstup zemného plynu do/zo zásobníka môžu vybrať z nasledujúcich odovzdávaco-preberacích bodov:

1. distribučná sieť SR prevádzkovaná podnikateľom SPP-distribúcia (skupina EPH), prostredníctvom ktorej sa zemný plyn dostáva k slovenskému konečnému zákazníkovi,
2. prepravná sieť SR prevádzkovaná podnikateľom eustream (skupina EPH), prostredníctvom ktorej sú slovenské podzemné zásobníky priamo napojené na trhy okolitých krajín,
3. virtuálny obchodný bod Rakúsko (ďalej len „VTP AT“) umožňujúci priame prepojenie s rakúskou prepravnou sieťou.

51. Podnikateľ POZAGAS je vlastníkom priameho napojenia na infraštruktúru Stredoeurópskeho plynárenského uzla Baumgarten v Rakúsku; pozícia podzemného zásobníka zemného plynu Láb 4. stavba podnikateľa POZAGAS na

príslušných regionálnych trhoch s plynom a jeho možné obchodné využívanie sú schematicky znázornené na nasledovnom obrázku:

Zdroj: Prevádzkový poriadok spoločnosti POZAGAS, ktorým sa ustanovujú všeobecné obchodné podmienky pre prístup do zásobníka PZZP Láb 4. stavba a jeho využívanie http://www.pozagas.sk/cms_files/file-559.pdf

52. V liste Oznamovateľa sa uvádza²⁴, že zásobníky podnikateľov NAFTA a POZAGAS sú vzájomne prevádzkovo prepojené a tvoria jeden technologický celok, pričom podnikateľ NAFTA poskytuje podnikateľovi POZAGAS široké spektrum služieb a podnikateľ POZAGAS umožňuje spoločnosti NAFTA prepojenie na rakúsku sieť. Uvedené je dané aj historickými dôvodmi a okolnosťami vzniku podnikateľa POZAGAS, ako spoločnosti, ktorá vznikla v rámci rovnakých štruktúr ako podnikateľ NAFTA (neskôr spoločne kontrolovaná vlastníkom NAFTY a treťou stranou).

53. V Oznámení a jeho doplneniach sa ďalej uvádza, že poloha, ako aj skladovacia kapacita podzemných zásobníkov zemného plynu podnikateľov POZAGAS a NAFTA, ktorá výrazne presahuje potreby slovenského národného trhu²⁵, ich predurčuje plniť potreby rôznych typov zákazníkov, tak na národnej, ako i na medzinárodnej úrovni.

²⁴ List Oznamovateľa zaevidovaný pod číslom 697/2013/OK-4540/2017 dňa 13. 09. 2017, strany 6 až 8.

²⁵ V Oznámení (list zaevidovaný pod číslom 697/2017/OK-3658/2017 dňa 17. 07. 2017, strana 4) sa ďalej uvádza: „Toto tvrdenie je založené na dlhodobých skúsenostiach spoločnosti NAFTA, ktorá sleduje dopyt po skladovacej kapacite zo strany slovenských zákazníkov. V doterajšej obchodnej praxi bol celý dopyt zo strany slovenských zákazníkov vždy plne zabezpečený na základe tendrov alebo transparentných a nediskriminačných bilaterálnych rokovaní. Zvyšná skladovacia kapacita bola predaná zahraničným zákazníkom. Navyše, nastavený štandard bezpečnosti dodávok vytvára len minimálny dopyt po skladovacích kapacitách, nakoľko mnoho obchodníkov alebo dodávateľov plynu si zabezpečuje túto povinnosť nielen primárne, ale aj sekundárne, prostredníctvom dlhodobých zákazníkov (SPP, RWE) alebo iným spôsobom (napr. cezhraničné dodávky). Zo skúsenosti vieme, že dodatočný dopyt po skladovacej kapacite z dôvodu bezpečnosti dodávok predstavuje max. 1 TWh, čo zodpovedá menej ako 3% celkovej kapacity.“

54. Okrem priameho prepojenia na rakúsku plynárenskú sieť sú podzemné zásobníky podnikateľov *POZAGAS* a *NAFTA* prostredníctvom prepravnej siete prevádzkovej *eustream* (skupina EPH) priamo prepojené aj s ČR a od roku 2015 aj s územím Maďarska²⁶. Prístup do prepravnej siete funguje na princípe vstupných a výstupných bodov a subjekt prepravujúci zemný plyn neplatí poplatok za prepravenú fyzickú vzdialenosť, ale u jednotlivých prevádzkovateľov prepravných sietí si objednáva kapacity na príslušných vstupných a výstupných bodoch. Oznamovateľ uviedol prepravné náklady na vstupných a výstupných hraničných bodoch medzi SR a bezprostredne hraničiacimi krajinami, a to nasledovne (v EUR/MWh):

- zo SR do Rakúska 1.1, z Rakúska do SR 0.6 v prípade využitia prepravnej siete *eustream*; zákazníci *NAFTA* a *POZAGAS* však majú možnosť bez dodatočných nákladov využiť priame prepojenie na rakúsku prepravnú sieť (odovzdávaco-preberací bod VTP AT),
- zo SR do ČR 1.0, z ČR do SR 0.9,
- zo SR do Maďarska 1.5, z Maďarska do SR 0.8.

Hraničné prepravné náklady je podľa Oznamovateľa nutné vždy posudzovať s ohľadom na obchodný koncept existujúcich a potenciálnych zákazníkov podzemných zásobníkov, a to najmä s ohľadom na zdroj zemného plynu a jeho plánované cieľové miesto. Rovnako je nutné zohľadniť skutočnosť, že z pohľadu ceny zemného plynu pre konečného spotrebiteľa/domácnosti tvoria prepravné náklady menej ako 3 %²⁷.

55. Vo vzťahu k prepojeniu s Maďarskom podľa Oznamovateľa existuje určitá rigidita plynárenského sektora - po spustení prevádzky nového prepojovacieho plynovodu trvá určité obdobie, kým ho účastníci trhu začnú v plnej miere využívať vo vzťahu k skladovacím službám. Avšak samotné prepojenie medzi SR a Maďarskom už dnes poskytuje dostatočnú kapacitu na to, aby mohla fungovať efektívna súťaž medzi podzemnými zásobníkmi v SR a v Maďarsku. Podľa Oznamovateľa s cieľom diverzifikácie trás a zdrojov zemného plynu a tiež s cieľom posilnenia integrovaného a likvidného trhu s plynom dochádza v súčasnosti k rozvoju projektov so zameraním na zvýšenie využívania existujúcej infraštruktúry a rovnako i so zameraním na budovanie nových plynových prepojení, ktoré môžu v konečnom dôsledku významným spôsobom zmeniť súčasnú plynárenskú mapu stredoeurópskeho regiónu. V tejto súvislosti možno v blízkom období očakávať i významné zintenzívnenie tokov zemného plynu medzi SR a Maďarskom, a tým aj zvýšenie konkurencie v oblasti uskladňovania zemného plynu.

56. V Oznámení a jeho doplneniach sa však taktiež uvádza, že z pohľadu dodávateľa zemného plynu, resp. obchodníka, existuje preferencia voliť strategicky najvýhodnejší podzemný zásobník k cieľovému miestu, a to najmä z dôvodu zabezpečenia bezpečnosti dodávok zemného plynu, jednoduchšieho denného vyrovnávania odchýlok v spotrebe zemného plynu a v neposlednom rade aj z dôvodu subjektívneho vnímania jednoduchosti komunikácie s prevádzkovateľom podzemného zásobníka.

²⁶ Územie Slovenskej republiky je priamo prepojené aj s Ukrajinou, avšak Ukrajina nie je súčasťou jednotného trhu Európskej únie.

²⁷ Zdroj podľa Oznámenia a jeho doplnení: Výročná správa ÚRSO 2015, str. 32 (http://www.urso.gov.sk/sites/default/files/URSO_VS_2015.pdf).

57. V Oznámení a jeho doplneniach sa uvádza, že zákazníci podzemných zásobníkov *POZAGAS* a *NAFTA* obchodujú so zemným plynom predovšetkým na území SR, Rakúska a ČR, ktoré fungujú ako virtuálne obchodné body.

Na území SR sa obchoduje nielen na slovenskom virtuálnom obchodnom bode Slovak VTP, ktorý je spravovaný podnikateľom *eustream* (skupina EPH), ale aj v samotných podzemných zásobníkoch *POZAGAS* a *NAFTA*.

V Rakúsku sa nachádza plynárenský hub Central European Gas Hub AG (CEGH). Za účelom obchodovania v Rakúsku ponúkajú slovenské podzemné zásobníky svojim zákazníkom možnosť využiť bez dodatočných nákladov odovzdávaco-preberací bod VTP AT, teda priame prepojenie so spomínaným virtuálnym obchodným bodom. Z pohľadu obchodníka so zemným plynom tak nie je žiadny rozdiel, či za účelom obchodovania v Rakúsku využíva podzemné zásobníky *POZAGAS* a *NAFTA*, alebo podzemné zásobníky nachádzajúce sa na území Rakúska.

V ČR sa obchoduje na virtuálnom obchodnom bode Czech VTP, ktorý je spravovaný spoločnosťou OTE, a.s.

Vybudovaním priameho fyzického prepojenia medzi prepravnou sieťou SR a prepravnou sieťou Maďarska boli pre zákazníkov slovenských podzemných zásobníkov vytvorené podmienky pre obchodovanie na maďarskom plynárenskom hube Central Eastern European Gas Exchange Ltd. (CEEGEX).

58. Zároveň sa v Oznámení a jeho doplneniach uvádza, že pre dodávateľov zemného plynu, ktorí podzemný zásobník využívajú na sezónnom princípe, sú prirodzenou voľbou nielen podzemné zásobníky nachádzajúce sa v cieľovej krajine, ale i podzemné zásobníky nachádzajúce na trase importu zemného plynu v krajinách, ktoré s cieľovou krajinou bezprostredne hraničia a súčasne medzi nimi existuje priame prepojenie s dostatočnou prepravnou kapacitou. V oboch prípadoch musí dodávateľ zemného plynu rovnako prejsť hranicami príslušných krajín. Platí teda, že ak sa podzemné zásobníky podnikateľov *POZAGAS* a *NAFTA* nachádzajú na importnej trase zemného plynu a bezprostredne hraničia s cieľovou krajinou, možno ich považovať za priamych konkurentov podzemných zásobníkov v cieľovej krajine. Rovnako, ak je cieľovou krajinou SR, slovenské podzemné zásobníky sú v priamej konkurencii s podzemnými zásobníkmi, ktoré sú na importnej trase zemného plynu a súčasne sa nachádzajú v krajinách bezprostredne hraničiacich so SR. Náklady na vstup do podzemného zásobníka a výstup z neho sú v okolitých krajinách približne na rovnakej úrovni (0,10-0,20 EUR/MWh)²⁸ a sú z pohľadu finančného objemu obchodu so zemným plynom marginálne. Nemožno ich preto považovať za bariéru pri vymedzení priestorového relevantného trhu.

59. Pri posudzovaní prepravných nákladov, ktoré súvisia s využívaním podzemného zásobníka zemného plynu, je podľa Oznamovateľa nevyhnutné zohľadniť trasu, ktorou je zemný plyn importovaný zo zdroja do cieľového miesta. Cieľovým miestom sa pritom nemyslí iba krajina konečného zákazníka, ale môže to byť i obchodné miesto, na ktorom sa so zemným plynom obchoduje. Súčasne je tiež

²⁸ Cenník / cenová kalkulačka: rakúsky prevádzkovateľ zásobníka OMV Gas Storage (https://www.omv.com/SecurityServlet/secure?cid=1255760429936&lang=en&swa_id=440739580355.6303&swa_site=); česká prepravná sieť Net4Gas (<http://www.net4gas.cz/cz/sluzby-zakaznici/prodej-kapacity-obchodni-podminky/cenovoy-kalkulator/>); maďarská prepravná sieť FGSZ (<http://tsodata.fgsz.hu/en/tariff-calculator>). Zdroj: List Oznamovateľa zaevidovaný pod číslom 697/2017/OK-3658/2017 dňa 17. 07. 2017, strana 8.

nutné zohľadniť, za akým účelom je podzemný zásobník využívaný, konkrétne, či ide o dodávateľa zemného plynu alebo o obchodníka so zemným plynom.

60. Oznamovateľ taktiež uviedol, že aj keď konkrétne importné trasy, resp. obchodné koncepty jednotlivých zákazníkov podzemných zásobníkov prevádzkovateľovi zásobníka nie sú známe, pri definícii priestorového relevantného trhu vychádzal z údajov o využívaní jednotlivých odovzdávaco-preberacích bodov zákazníkmi *POZAGAS* a *NAFTA* v jednotlivých rokoch obdobia 2014 až 2016 (2014: *SPP – distribúcia* 63 %, *eustream* 1 %, *VTP AT* 36 %; 2015: *SPP – distribúcia* 58 %, *eustream* 8 %, *VTP AT* 34 %; 2016: *SPP – distribúcia* 54 %, *eustream* 35 %, *VTP AT* 11 %).

Z uvedeného je podľa Oznamovateľa zrejماً flexibilita vo využívaní jednotlivých odovzdávaco-preberacích bodov, za ktorou možno hľadať využívanie rôznych obchodných príležitostí nielen v SR, ale i v okolitých krajinách, a teda priestorový relevantný trh uskladňovania zemného plynu nemožno chápať ako trh národný, ale je potrebné ho vymedziť v širšom rozsahu.

V prospech takto vymedzeného priestorového relevantného trhu podľa Oznamovateľa svedčí aj skutočnosť, že kapacita zásobníkov na území SR je využívaná zákazníkmi z týchto štátov, resp. zákazníkmi, ktorí prepravujú alebo dodávajú plyn na územie týchto štátov²⁹.

61. V Oznámení a jeho doplneniach sa taktiež uvádza, že z hľadiska sektorovej regulácie a aplikovateľnej národnej a úniovej legislatívy neexistujú prekážky, ktoré by bránili hospodárskej súťaži medzi prevádzkovateľmi zásobníkov zemného plynu z rôznych členských štátov. Naopak, aplikovateľné právne predpisy majú za cieľ vytvorenie spoločného európskeho trhu s plynom, v rámci ktorého majú v celej Európskej únii existovať harmonizované pravidlá čím sa majú vytvoriť podmienky na fungovanie efektívnej hospodárskej súťaže naprieč členskými štátmi.

62. Úrad z informácií získaných od oslovených podnikateľov pôsobiacich v odvetví plynárenstva v SR zistil, že len niektorí si zabezpečujú povinnosť bezpečnosti dodávok formou uskladnenia. V prípade, že si priamo zabezpečujú zákonné povinnosti ohľadne bezpečnosti dodávok zemného plynu chráneným odberateľom prostredníctvom uskladnenia zemného plynu v podzemných zásobníkoch, tieto si zabezpečujú najmä u poskytovateľov predmetnej služby na území SR. Uvedené potvrdzuje aj vyjadrenie MH SR, ktoré uviedlo³⁰, že najrozšírenejšou formou zabezpečenia predmetných zákonných povinností je uskladnenie plynu v podzemných zásobníkoch, pričom významne prevažujú zásobníky, ktoré sa nachádzajú na území SR.

63. Viaceré úradom oslovené subjekty sa však vyjadrili, že ako alternatívu uskladnenia zemného plynu v podzemných zásobníkoch nachádzajúcich sa na území SR považujú podzemné zásobníky najmä v Rakúsku, ČR a potenciálne aj v Maďarsku. V súvislosti s uskladnením zemného plynu v podzemných zásobníkoch mimo územia SR za daným účelom viaceré subjekty poukazovali na nevyhnutnosť preukazovať MH SR disponibilitu zásob s plynom, t.j. v prípade jeho uskladnenia

²⁹ Oznámenie odkazuje na výročnú správu Úradu pre reguláciu sieťových odvetví 2015 (http://www.urso.gov.sk/sites/default/files/URSO_VS_2015.pdf).

³⁰ Vyjadrenie MH SR v liste zaevidovanom úradom pod číslom 697/2017/OK-4355/2017 dňa 04. 09. 2017.

mimo SR, aj zazmluvnenie dostatočných prepravných kapacít na prepravu zemného plynu zo zásobníka umiestneného mimo územie SR³¹, pričom taktiež poukazovali na ďalšie náklady súvisiace s poplatkami za výstup a za vstup z/do prepravných sietí jednotlivých krajín, avšak samotná prepravná vzdialenosť podľa vyjadrení nie je rozhodujúca z hľadiska ekonomicky efektívnych alternatív vo vzťahu k uskladneniu zemného plynu v podzemných zásobníkoch na území SR.

64. Uvádzané boli konkrétne najmä nasledujúce skutočnosti:

Podnikateľ VNG SK uviedol³², že uskladňovanie zemného plynu v podzemných zásobníkoch mimo územie SR nie je možné, minimálne pre menších dodávateľov plynu, považovať najmä pre náklady spojené so zabezpečením prepravnej kapacity a poplatkov za výstup a vstup z a do prepravných sietí, za ekonomicky efektívnu alternatívu uskladnenia zemného plynu v podzemných zásobníkoch umiestnených na území SR.

Podnikateľ SPP uviedol³³, že je možné podzemné zásobníky zemného plynu najmä v Rakúsku a ČR považovať za reálne alternatívy uskladňovania zemného plynu pre SPP ako dodávateľa zemného plynu odberateľom na území SR, aj keď pri uskladňovaní zemného plynu v podzemných zásobníkoch zemného plynu mimo územie SR je potrebné počítať so zabezpečením kapacity na prepravu zemného plynu a nákladmi na prepravu zemného plynu. Za alternatívu je možné podľa podnikateľa SPP perspektívne považovať aj podzemné zásobníky zemného plynu na území Maďarska.

Podnikateľ RWE uviedol³⁴, že v prípade zvýšenia ceny za uskladnenie zemného plynu v podzemných zásobníkoch na území SR nad úroveň očakávaní predmetného podnikateľa, by zvažoval uskladnenie zemného plynu v zásobníkoch umiestnených v okolitých krajinách³⁵.

Zástupca ZDE uviedol³⁶, že existuje dostatočný výber podzemných zásobníkov na v SR, ČR a Rakúsku; a do budúcnosti možno počítať aj s využitím skladovacích

³¹ K predmetnému MH SR uviedlo, že v rámci procesu súvisiaceho so štandardom bezpečnosti dodávok plynu sa posudzuje zaistenie prepravnej cesty zo zásobníka plynu, ktorý sa nachádza na území iného štátu a to na základe zmluvného zabezpečenia prepravy plynu s príslušným prevádzkovateľom prepravnej siete, vrátane prepravy plynu na území SR.

³² Vyjadrenie zástupcu podnikateľa VNG SK do zápisnice zaevidovanej pod číslom 697/2017/OK-IZ-650/2017 z ústneho podania vysvetlenia dňa 07. 08. 2017 k vyjadreniam podnikateľa VNG SK v liste zaevidovanom pod číslom 697/2017/OK-3163/2017 dňa 15. 06. 2017, strana 2. V súvislosti s predmetným tvrdením podnikateľ VNG SK preložil číselné údaje podaním zaevidovaným pod číslom 697/2017/OK-4308/2017 dňa 28. 08. 2017.

³³ Vyjadrenie zástupcov podnikateľa SPP do zápisnice zaevidovanej pod číslom 697/2017/OK-IZ-645/2017 z ústneho podania vysvetlenia dňa 26. 07. 2017 k vyjadreniam podnikateľa SPP v liste zaevidovanom pod číslom 697/2017/OK-3411/2017 dňa 30. 06. 2017 a v liste zaevidovanom pod číslom 697/2017/OK-3584/2017 dňa 13. 07. 2017; strana 3.

³⁴ List RWE zaevidovaný pod číslom 697/2017/OK-3296/2017 dňa 26. 06. 2017, strana 4.

³⁵ Podnikateľ RWE konkrétne uviedol nasledujúcich alternatívnych prevádzkovateľov podzemných zásobníkov zemného plynu: innogy Gas Storage, s.r.o., Praha, ČR; MND Gas Storage, a.s., Hodonín, ČR; Moravia Gas Storage, a.s., Hodonín, ČR; SPP Storage, s.r.o., Praha, ČR; OMV Gas Storage GmbH, Viedeň, Rakúsko; RAG Energy Storage GmbH, Viedeň, Rakúsko; astora GmbH & Co. KG, Kassel, Spolková republika Nemecko (Haidach zásobník); Gazprom Germania GmbH, Viedeň, Rakúsko (Haidach zásobník); Uniper Energy Storage Austria, Viedeň, Rakúsko; obmedzene taktiež zásobníky zemného plynu v ostatných krajinách Európy.

³⁶ Vyjadrenie zástupcu ZDE do zápisnice zaevidovanej pod číslom 697/2017/OK-IZ-694/2017 dňa 22. 08. 2017.

kapacít na Ukrajine, pričom celkovo je k dispozícii dostatočná voľná kapacita. K dispozícii sú aj obchodné možnosti pre zabezpečenie plnenia štandardu bezpečnosti dodávok zemného plynu v spolupráci s účastníkmi trhu v Maďarsku, avšak obchod s plynom medzi Maďarskom a SR je minimálny a táto skutočnosť nevytvára predpoklady pre širší rozvoj spolupráce. Taktiež uviedol, že v prípade uskladnenia zemného plynu v podzemných zásobníkoch mimo územie SR je nevyhnutné počítať aj s poplatkami za výstupy a vstupy z a do plynárenských sietí; napriek uvedenému je možné považovať zásobníky zemného plynu v Rakúsku a ČR (výhľadovo v budúcnosti aj na Ukrajine) za alternatívu zásobníkom zemného plynu v SR.

ÚRSO uviedol³⁷, že zemný plyn nemusí byť uskladňovaný iba v zásobníkoch na území SR, čo spôsobuje tlak na ceny za skladovanie plynu v zásobníkoch spoločnosti *NAFTA*, resp. *POZAGAS*; konkurentmi predmetných spoločností sú vďaka prepojeniam prepravných plynovodov prevádzkovatelia zásobníkov v okolitých štátoch, najmä v ČR a Rakúsku.

MH SR³⁸ zásobníky zemného plynu v okolitých krajinách považuje za alternatívne k zásobníkom umiestneným v SR (samotné náklady súvisiace so skladovaním v zásobníkoch považuje za porovnateľné, je však potrebné zobrať do úvahy náklady s prepravou zemného plynu), pričom zároveň uviedlo, že cenová úroveň služieb, ktoré sú v rámci podnikania podnikateľa *POZAGAS* poskytované, je ovplyvnená konkurenciou v regióne, kde pôsobí viacero prevádzkovateľov zásobníkov zemného plynu (napríklad v Rakúsku, resp. v Českej republike), pričom je vybudovaná robustná plynárenská infraštruktúra, ktorá vytvára významné vzájomné prepojenie.

65. Vyššie uvádzané skutočnosti teda poukazujú na to, že pri presnom vymedzení priestorového relevantného trhu poskytovania uskladnenia zemného plynu v podzemných zásobníkoch (prípadne v členení na samostatné tovarové relevantné trhy z hľadiska dĺžky uskladnenia zemného plynu) by bolo možné uvažovať o území SR s možným prípadným rozšírením minimálne o územie Rakúska a ČR³⁹.

66. Vzhľadom na charakter predmetnej koncentrácie tak, ako sa ďalej detailne uvádza v tomto texte (t.j. skutočnosť, že v predmetnom prípade nebolo preukázané, že v dôsledku predmetnej koncentrácie sa odstráni vplyv rôznych záujmov podnikateľov pôvodne spoločne kontrolujúcich podnikateľa, čím by sa posilnila strategická trhová pozícia podnikateľa nadobúdajúceho výlučnú kontrolu – podnikateľa *EPH*), v prípade posúdenia predmetnej koncentrácie nebol dôvod na to, aby sa úrad zaoberal detailnou identifikáciou relevantného trhu, resp. relevantných trhov vo vzťahu k uskladňovaniu zemného plynu v podzemných zásobníkoch.

³⁷ Vyjadrenie ÚRSO v liste zaevidovanom úradom pod číslom 697/2017/OK-4174/2017 dňa 21. 08. 2017, strana 3. a v liste zaevidovanom úradom pod číslom 697/2017/OK-4498/2017 dňa 11. 09. 2017, strana 2.

³⁸ Vyjadrenie MH SR v liste zaevidovanom úradom pod číslom 697/2017/OK-4355/2017 dňa 04. 09. 2017, strany 2 a 5.

³⁹ Z podkladu zaevidovaného úradom pod číslom 697/2017/OK-IZ-899/2017 vyplýva, že v zásobníkoch zemného plynu *Innogy Gas Storage, s.r.o.* umiestnených v ČR (t.j. najväčšieho prevádzkovateľa podzemných zásobníkov zemného plynu v ČR) v roku 2016 využívalo službu uskladnenia zemného plynu 27 subjektov zo 6 krajín.

2. *Vymedzenie relevantných trhov vo vzťahu k aktivitám skupiny EPH súvisiacim s uskladňovaním zemného plynu v podzemných zásobníkoch*

67. Skupina EPH v oblasti plynárenstva, okrem poskytovania služieb uskladňovania zemného plynu v podzemných zásobníkoch, pôsobí aj v nasledujúcich oblastiach:
- preprava zemného plynu prostredníctvom podnikateľa *eustream*,
 - distribúcia zemného plynu prostredníctvom podnikateľa *SPP - distribúcia*,
 - veľkoobchodné dodávky zemného plynu prostredníctvom *EP ENERGY TRADING* a *EP Commodities*,
 - maloobchodné dodávky zemného plynu prostredníctvom *SE Predaj*.
68. V Oznámení a jeho doplneniach sa uvádza, že veľkoobchodné dodávky zemného plynu je možné rozdeliť na tzv. *upstream* (zahŕňajúce výrobu, ťažbu a dodávku zemného plynu veľkým importérom, resp. veľkoobchodným dodávateľom) a tzv. *downstream* (zahŕňajúce činnosť veľkoobchodných dodávateľov spočívajúce v obstarávaní zemného plynu od jeho výrobcov, resp. ťažobných spoločností, za účelom jeho predaja iným veľkoobchodným dodávateľom).⁴⁰
- Skupina EPH pôsobí predovšetkým na *downstream* trhu veľkoobchodných dodávok zemného plynu (s výnimkou podnikateľa *NAFTA*, ktorý vykonáva aj ťažbu zemného plynu a jeho veľkoobchodnú dodávku).
69. Relevantný trh veľkoobchodných dodávok zemného plynu by bolo podľa Oznamovateľa možné priestorovo vymedziť prinajmenšom územím SR, Rakúska, ČR, Maďarska a Nemecka, a to z dôvodu, že väčšina dodávateľov zemného plynu zo SR uzatvára veľkoobchodné transakcie aj na huboch a iných obchodných miestach v Rakúsku (*CEGH*⁴¹), ČR (*VTP*), Maďarsku (*CEEGEX*⁴²) a Nemecku (*Gaspool*, *NCG*⁴³). Takéto vymedzenie je podľa Oznamovateľa v súlade s rozhodovacou praxou Európskej komisie⁴⁴.
70. Presná definícia relevantného trhu/trhov týkajúcich sa veľkoobchodných dodávok zemného plynu nie je podľa názoru Oznamovateľa pre účely posúdenia oznamovanej koncentrácie dôležitá, pretože podiel skupiny EPH na tomto relevantnom trhu (resp. viacerých relevantných trhoch) je zanedbateľný bez ohľadu na jeho presnú definíciu (v Oznámení sa uvádza, že napríklad v roku 2016 odhad podielu podnikateľov patriacich do skupiny EPH na veľkoobchodných dodávkach zemného plynu na území SR, Rakúska, ČR, Maďarska a Nemecka bol: *EP ENERGY TRADING* [.....] %, *EP Commodities* [.....] % a *NAFTA* (vlastná ťažba) [.....] %). - [...] *obchodné tajomstvo podnikateľa EPH*
71. Prepravou zemného plynu sa podľa Oznamovateľa rozumie doprava zemného plynu prepravnou sieťou na účely jeho dopravy odberateľom, ktorí sa nachádzajú jednak v zahraničí, ako aj na území SR. Službu prepravy využívajú dodávateľia za

⁴⁰ Napr. rozhodnutie Európskej komisie M.6984 – *EPH/STREDOSLOVENSKÁ ENERGETIKA*, ods. 21.

⁴¹ *Central European Gas Hub*.

⁴² *Central Eastern European Gas Exchange*.

⁴³ *NetConnect Germany*.

⁴⁴ Napríklad rozhodnutie Európskej komisie M.6984 – *EPH/STREDOSLOVENSKÁ ENERGETIKA*, ods. 22 a 23.

účelom dopravenia zemného plynu iným dodávateľom (veľkoobchodné transakcie), do zásobníka zemného plynu, do distribučnej siete a vo výnimočných prípadoch aj za účelom dodania zemného plynu veľkým priemyselným odberateľom priamo pripojeným na prepravnú sieť. Vzhľadom na účel využitia je trh prepravy zemného plynu potrebné vymedziť ako samostatný tovarový relevantný trh, čo podľa Oznamovateľa potvrdzuje aj rozhodovacia prax Európskej komisie⁴⁵.

72. Vzhľadom na povahu prepravnej infraštruktúry možno podľa Oznamovateľa relevantný trh prepravy zemného plynu najužšie vymedziť územím SR. Takémuto priestorovému vymedzeniu relevantného trhu nasvedčuje aj skutočnosť, že spoločnosť *eustream* (skupina EPH) je jediným vlastníkom a prevádzkovateľom prepravnej siete na území SR, pričom prepravná sieť prechádza naprieč celým územím SR.

Podiel EPH v preprave zemného plynu na území SR podľa Oznámenia a jeho doplnení predstavuje 100 %.

73. Distribúciou zemného plynu sa podľa Oznamovateľa rozumie doprava zemného plynu distribučnou sieťou na účely jeho dopravy odberateľom nachádzajúcim sa na území SR. Službu distribúcie využívajú dodávatelia za účelom dopravenia zemného plynu predovšetkým koncovým odberateľom. Vzhľadom na účel využitia je trh distribúcie zemného plynu potrebné vymedziť ako samostatný tovarový relevantný trh, čo podľa Oznamovateľa potvrdzuje aj rozhodovacia prax úradu⁴⁶ a Európskej komisie⁴⁷.

74. Ďalej sa v Oznámení uvádza, že vzhľadom na povahu distribučnej infraštruktúry je relevantný trh distribúcie zemného plynu s veľkou pravdepodobnosťou vymedzený územím SR. Takéto priestorové vymedzenie relevantného trhu je podľa Oznamovateľa v súlade s rozhodovacou praxou Európskej komisie a nasvedčuje mu aj skutočnosť, že najvýznamnejší podnikateľ na trhu distribúcie zemného plynu v SR, t.j. *SPP Distribúcia*, prevádzkuje distribučnú sieť pokrývajúcu väčšinu územia SR, pričom objemy dosiahnuté spoločnosťou *SPP Distribúcia* týkajúce sa distribúcie zemného plynu sú veľmi blízke objemom celkovej veľkosti trhu distribúcie zemného plynu.

75. Maloobchodné dodávky zemného plynu predstavujú podľa Oznamovateľa dodávky zemného plynu veľkým a malým priemyselným zákazníkom a domácnostiam. Z priestorového hľadiska je možné tento relevantný trh identifikovať ako národný, a to predovšetkým z dôvodu špecifických právnych úprav v jednotlivých členských štátoch. Takéto vymedzenie relevantného trhu je v súlade s rozhodovacou praxou Európskej komisie. V Oznámení sa uvádza, že podnikateľ EPH je prostredníctvom svojich dcérskych spoločností aktívny na tomto trhu v SR a v ČR, pričom napríklad v roku 2016 podiel na maloobchodných dodávkach v SR *SE Predaj* bol 0,42 %, *Stredoslovenskej energetiky* 0,65 %, *EP ENERGY TRADING* 0,15 %.

76. Vzhľadom na charakter predmetnej koncentrácie tak, ako sa ďalej detailne uvádza v tomto texte (t.j. skutočnosť, že v predmetnom prípade nebolo preukázané, že

⁴⁵ Napríklad rozhodnutie Európskej komisie M.6984 – EPH/STREDOSLOVENSKÁ ENERGETIKA.

⁴⁶ Rozhodnutie úradu č. 2010/FV/3/1/019 z 30. marca 2010.

⁴⁷ Napr. rozhodnutie Európskej komisie M.6984 – EPH/STREDOSLOVENSKÁ ENERGETIKA.

v dôsledku predmetnej koncentrácie sa odstráni vplyv rôznych záujmov podnikateľov pôvodne spoločne kontrolujúcich podnikateľa *POZAGAS* čím by sa posilnila strategická trhovú pozíciu podnikateľa nadobúdajúceho výlučnú kontrolu – podnikateľa *EPH*), v prípade posúdenia predmetnej koncentrácie nebol dôvod na to, aby sa úrad zaoberal detailnou identifikáciou relevantných trhov vo vzťahu k vyššie uvádzaným podnikateľským činnostiam skupiny *EPH* v rámci plynárenstva.

Vyjadrenia tretích strán

77. Čo sa týka vyjadrení tretích strán k vplyvu koncentrácie na podmienky hospodárskej súťaže, z odpovedí 14 úradom oslovených podnikateľov ohľadne spôsobu zabezpečenia flexibilných dodávok zemného plynu, 8 podnikateľov uviedlo, že priamo nevyužíva uskladňovanie zemného plynu v podzemných zásobníkoch, pričom väčšina týchto subjektov uvádzala, že vplyv koncentrácie na ich podnikateľskú činnosť, na podmienky hospodárskej súťaže a na cenovú úroveň v plynárenstve nevie vyhodnotiť, niektorí podnikatelia poukazovali na existujúcu reguláciu ohľadne transparentného a nediskriminačného prístupu k podzemným zásobníkom, ktorá by mala zabezpečiť bezproblémový prístup k zásobníkom podnikateľov *EPH* a *POZAGAS*.
78. Z týchto podnikateľov napríklad podnikateľ *ČEZ Slovensko* uviedol, že predmetná koncentrácia neovplyvní jeho činnosť; intenzita hospodárskej súťaže po koncentracii zostane rovnaká, avšak za predpokladu, že prístup k uskladňovacím kapacitám zostane na rovnakej úrovni ako pred koncentraciou; cenová úroveň sa však podľa názoru predmetného podnikateľa môže zvýšiť, keďže po koncentracii pôjde o monopolné postavenie v predmetnej oblasti, čo takýto subjekt spravidla využíva vo svoj prospech, navyše ak už má monopolné postavenie v preprave zemného plynu.
79. Zo zvyšných 6 úradom oslovených podnikateľov (t.j. tých, ktorí využívajú uskladňovanie zemného plynu v podzemných zásobníkoch), 4 uviedli, že predmetná koncentrácia neovplyvní ich podnikateľskú činnosť, 1 podnikateľ uviedol, že koncentrácia by nemala ovplyvniť jeho činnosť (za predpokladu nezmeneného postoja prevádzkovateľa k cenotvorbe a produktovej skladbe skladovacích služieb) a 1 podnikateľ (a to *RWE*) uviedol, že koncentrácia negatívne ovplyvní jeho činnosť.
80. Čo sa týka vyjadrení podnikateľov využívajúcich podzemné zásobníky zemného plynu k vplyvu predmetnej koncentrácie na intenzitu hospodárskej súťaže v jednotlivých oblastiach v rámci plynárenstva, kde daný úradom oslovený podnikateľ pôsobí, tak väčšina podnikateľov uviedla, že zostane rovnaká (napríklad podnikateľ *VEMEX* uviedol, že cenová úroveň za uskladnenie zemného plynu v podzemných zásobníkoch závisí od vývoja cien na trhu so zemným plynom a po koncentracii zostane rovnaká), pričom niektorí sa vyjadrili v tom smere, že uvedené platí za predpokladu existencie transparentných a nediskriminačných podmienok ku skladovacím kapacitám, resp. za predpokladu nezmeneného postoja prevádzkovateľa zásobníka k cenotvorbe a produktovej skladbe skladovacích služieb.

81. Niektorí podnikatelia⁴⁸ poukazovali na vertikálne pôsobenie podnikateľa *EPH* a na vysoké ceny za poskytnutie krátkodobej kapacity prepravnej siete zemného plynu na vstupnom bode do SR⁴⁹.
82. Z oslovených podnikateľov, ktorí využívajú podzemné zásobníky zemného plynu, podnikateľ *SPP* o.i. uviedol⁵⁰, že nie je možné vylúčiť možný dopad predmetnej koncentrácie na intenzitu hospodárskej súťaže na relevantnom trhu skladovania zemného plynu v SR (svoje tvrdenie však neodôvodnil), pričom zároveň uviedol⁵¹, že hlavnými faktormi na strane ponuky, ktoré momentálne v segmente uskladňovania zemného plynu pôsobia proti zvyšovaniu cien, možno zaradiť relatívne vysokú ponuku dostupnej uskladňovacej kapacity nielen na území SR⁵², ako aj konkurenčný tlak alternatívnych zdrojov flexibility (napríklad krátkodobý bilaterálny nákup a predaj, spotové huby, swapové operácie atď.), a teda získanie výlučnej kontroly podnikateľa *EPH* nad podnikateľom *POZAGAS*, nad ktorým podnikateľ *EPH* pred koncentráciou vykonával spoločnú kontrolu, by negatívne nemalo ovplyvniť podnikateľskú činnosť *SPP*.
83. Podnikateľ *RWE* uviedol, že podnikateľ *EPH* predmetnou koncentráciou získa kontrolu nad celým trhom uskladňovania zemného plynu v SR, čo bude mať negatívny vplyv na činnosť predmetného podnikateľa, keďže uvedené môže viesť k obmedzeniu ponúkaných služieb, unifikácii kvality poskytovaných služieb, k redukcii poskytnutých kapacít uskladňovania zemného plynu a tak k obmedzovaniu možností výberu odberateľa v SR, pričom uvedené sa podľa predmetného podnikateľa týka najmä uskladňovania zemného plynu za účelom splnenia povinností ohľadne zabezpečenia bezpečnosti dodávok zemného plynu v SR.

⁴⁸ Napríklad obava podnikateľa *VNG SK* z predmetnej koncentrácie sa týka najmä vertikálnej integrácie *EPH* a z toho vyplývajúcej možnosti upravovať podmienky uskladňovania zemného plynu ako aj cenové podmienky za prepravu zemného plynu ako aj za distribúciu zemného plynu (zdroj: Zápisnica z ústneho podania vysvetlenia zástupcu podnikateľa *VNG SK* číslo 697/2017/OK-IZ-650/2017 zo dňa 07. 08. 2017, strana 2.

⁴⁹ Zástupca *ZDE* do zápisnice číslo 697/2017/OK-IZ-694/2017 zo dňa 22. 08. 2017 (strana 3) z ústneho poskytnutia informácií uviedol, že na podmienky hospodárskej súťaže v oblasti plynárenstva negatívne vplýva celková vertikálna integrácia *EPH* a v rámci uvedeného najmä neprimerane vysoké ceny za krátkodobú prepravnú kapacitu uplatňovanú podnikateľom *eustream (EPH)*, či povinnosť rezervácie prepravnej kapacity na domacom výstupnom bode z prepravnej siete, ktorý je vstupným bodom do regionálnej distribučnej siete. Táto skutočnosť núti podnikateľov pôsobiacich v odvetví plynárenstva v SR kupovať ročnú prepravnú kapacitu. Uvedené teda brzdí flexibilnému rozvoju obchodovania so zemným plynom. K týmto námietkam úrad uvádza, že ich posúdenie nie je možné v rámci kontroly koncentrácií podnikateľov v zmysle zákona, avšak Protimonopolný úrad Slovenskej republiky sa predmetnou problematikou zaoberá v rámci súťažnej advokácie.

⁵⁰ Vyjadrenie podnikateľa *SPP* uvedené v bode 3. a 4. listu zaevidovaného pod číslom 3411/2017 dňa 30. 06. 2017.

⁵¹ Vyjadrenie zástupcov podnikateľa *SPP* do zápisnice zaevidovanej pod číslom 697/2017/OK-IZ-645/2017 z ústneho podania vysvetlenia dňa 26. 07. 2017 k vyjadreniam podnikateľa *SPP* v liste zaevidovanom pod číslom 697/2017/OK-3411/2017 dňa 30. 06. 2017 a v liste zaevidovanom pod číslom 697/2017/OK-3584/2017 dňa 13. 07. 2017; strana 4.

⁵² Podľa vyjadrenia podnikateľa *SPP* v podzemných zásobníkoch zemného plynu v SR s celkovým objemom 36 TWh je možné uskladniť až 72 % celkovej spotreby zemného plynu na území SR (odhadovaná spotreba v roku 2016 bola približne na úrovni 50 TWh), pričom prevádzkovatelia podzemných zásobníkov zemného plynu v SR k dátumu poskytnutia informácie publikovali voľnú kapacitu v objeme cca. 138 mil. m³.

84. Podnikateľ *RWE* taktiež uviedol, že v dôsledku predmetnej koncentrácie sa intenzita hospodárskej súťaže v oblasti uskladňovania zemného plynu v podzemných zásobníkoch významne zníži, keďže všetky podzemné zásobníky zemného plynu v území SR budú kontrolované podnikateľom *EPH*, pričom tieto negatívne efekty sa môžu prejavíť aj na ostatných trhoch v plynárenstve (posilnenie pozície *EPH*, *EP Commodities*, *EP Energy Trading*). Taktiež poukázal na to, že [.....]. – [...] obchodné tajomstvo podnikateľa *RWE*, informácia o vnímaní pôsobenia spoločnosti *NAFTA* a *POZAGAS* na trhu pred koncentráciou zo strany podnikateľa *RWE*

Predmetný podnikateľ taktiež uviedol, že monopolné postavenie *EPH* v oblasti uskladňovania zemného plynu v SR umožní podnikateľovi *EPH* vyrokovať s ÚRSO iný systém taríf za uskladnenie zemného plynu tak, ako to bolo v prípade zvýšenia prepravných a distribučných taríf následne po akvizícii *EPH* podnikateľa *eustream*; taktiež môže dôjsť k vylobovaniu si opatrení, ktoré by zvyšovali dopyt po skladovacích kapacitách a cenu za ich poskytnutie.

Podnikateľ *RWE* zároveň však uviedol, že existuje nadponuka skladovacích kapacít zemného plynu, že cena za uskladnenie zemného plynu je určovaná trhom, taktiež poukázal na vyššie uvádzané existujúce alternatívne podzemné zásobníky zemného plynu najmä v ČR a Rakúsku.

85. Vo vzťahu k vyjadreniam *RWE* Oznamovateľ o.i. uviedol, že je nesprávne tvrdenie *RWE*, že *EPH* v dôsledku koncentrácie prvýkrát nadobudne manažérsku kontrolu nad jedným z plynárenských odvetví v SR, pretože podnikateľ *EPH* už pred koncentráciou vykonáva kontrolu nad oboma slovenskými prevádzkovateľmi zásobníkov. Oznamovateľ taktiež argumentoval poukazujúc na priestorový trh poskytovania uskladňovania zemného plynu v podzemných zásobníkoch ako aj na reguláciu v predmetnej oblasti.

86. Úrad vo vzťahu k námietkam podnikateľa *RWE*, ktorý ako jediný subjekt predložil námietky so zdôvodnením, uvádza nasledovné. Predovšetkým je v tejto súvislosti potrebné prihliadnuť na charakter koncentrácie a preskúmanie významu spoločnej kontroly vykonávanej zo strany podnikateľa *GDF INTERNATIONAL*, ako je uvedené ďalej v texte. Doleuvedeným zisteniam, t.j. že odchodom podnikateľa *GDF INTERNATIONAL* nedôjde k zmene trhovej situácie v porovnaní so stavom pred koncentráciou, pritom neodporuje skutočnosť, že podnikatelia *NAFTA* a *POZAGAS* nemajú pred koncentráciou unifikované produkty. Zároveň úrad uvádza, že podnikateľ *RWE* poukazuje na niektoré ďalšie oblasti, ktoré však ani nemohli byť predmetom tejto koncentrácie, nakoľko tieto efekty nevznikajú ako dôsledok predmetnej koncentrácie.

87. Oznamovateľ po oboznámení sa s verejne prístupnými verziami odpovedí úradom oslovených podnikateľov uviedol, že z odpovedí najvýznamnejších účastníkov trhu vyplýva, že v dôsledku predmetnej koncentrácie nedôjde k zníženiu intenzity hospodárskej súťaže, taktiež že koncentrácia nebude mať vplyv na cenovú úroveň jednotlivých služieb poskytovaných v oblasti plynárenstva v SR.

Oznamovateľ taktiež uviedol, že hoci v dôsledku koncentrácie dochádza k zmene kvality kontroly, [.....]

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....]. Koncentrácia preto podľa Oznamovateľa neodstráni žiadnu konkurenčnú prekážku a nebude mať potenciál narušiť účinnú súťaž na relevantnom trhu; trhovú silu Oznamovateľa sa v dôsledku koncentrácie nezvyší.
- [...] dôverné informácie EPH a ENGIE; informácie o spôsobe výkonu kontroly v POZAGAS

88. Zástupca ZDE uviedol⁵³, že nepredpokladá, že by koncentrácia mala negatívny vplyv na podmienky hospodárskej súťaže; z pôsobenia podnikateľov NAFTA a POZAGAS ako poskytovateľov služieb uskladňovania zemného plynu v podzemných zásobníkoch je zrejmé, že podnikateľ EPH v nich uplatňoval svoj vplyv už v minulosti.
89. ÚRSO vo svojom spresnenom vyjadrení uviedlo, že podľa neho sú konkurentom podnikateľov NAFTA a POZAGAS vďaka prepojeniam prepravných plynovodov prevádzkovateľa zásobníkov v okolitých štátoch, najmä v Rakúsku a ČR a zastáva tiež názor, že zákon o energetike, ako aj regulácia v predmetnej oblasti poskytuje dostatok nástrojov na transparentný prístup do zásobníka zemného plynu, pričom v tejto situácii nie je potrebné zaviesť cenovú reguláciu.
90. Podľa vyjadrenia MH SR⁵⁴, intenzita hospodárskej súťaže po koncentrácii zostane rovnaká – v rámci Slovenska a rovnako aj plynárenskou infraštruktúrou prepojeného regiónu v juhozápadnej časti krajiny (SR, Rakúsko, ČR) koncentraciou nenastane zmena základných ukazovateľov v rámci uskladňovania plynu (dostupnej uskladňovacej kapacity pre účastníkov trhu s plynom a súvisiacich parametrov pokiaľ ide o ťažobné resp. vtlačné výkony). MH SR taktiež uviedlo, že cenová úroveň služieb, ktoré sú v rámci podnikania spoločnosti POZAGAS poskytované je ovplyvnená konkurenciou v regióne, kde pôsobí viaceré prevádzkovateľov zásobníkov zemného plynu (napr. v Rakúsku, ČR), pričom je tu vybudovaná robustná plynárenská infraštruktúra, ktorá vytvára významné vzájomné prepojenie.
91. V rámci vyjadrení konkurenčných subjektov boli teda úradu od niektorých subjektov predložené vyjadrenia, ktoré môžu poukazovať na súťažné problémy v odvetví plynárenstva SR. Avšak ako vyplýva zo záverov ohľadne charakteru tejto koncentrácie tak, ako sa ďalej uvádza v tomto texte, prípadné súťažné problémy v odvetví plynárenstva SR nemožno vyhodnotiť, že by boli v príčinnej súvislosti s predmetnou koncentraciou. Popisovaný stav existoval bez ohľadu na posudzovanú koncentraciu, keďže, vychádzajúc z predložených informácií, podnikateľ EPH mal možnosť reálne ovplyvniť správanie podnikateľa POZAGAS pred koncentraciou rovnako, ako tomu bude po koncentrácii, t.j. v dôsledku

⁵³ Vyjadrenie zástupcu ZDE do zápisnice zaevidovanej pod číslom 697/2017/OK-IZ-694/2017 dňa 22. 08. 2017.

⁵⁴ Vyjadrenie MH SR v liste zaevidovanom úradom pod číslom 697/2017/OK-4355/2017 dňa 04. 09. 2017.

predmetnej koncentrácii sa podmienky hospodárskej súťaže v odvetví plynárenstva nezmenia.

Charakter koncentrácie

92. Úrad v rámci identifikácie vplyvu predmetnej koncentrácie na podmienky hospodárskej súťaže (či už u hľadiska *horizontálneho* posúdenia alebo z hľadiska *ne-horizontálneho* posúdenia) vychádzal zo skutočnosti, že v predmetnom prípade sa jedná o koncentráciu spočívajúcu v zmene spoločnej kontroly podnikateľov *EPH* a *GDF INTERNATIONAL* na výlučnú kontrolu podnikateľa *EPH* nad podnikateľom *POZAGAS*.
93. Z teórie aj praxe súťažných orgánov vyplýva, že takéto typy koncentrácií sa v prevažujúcej miere posudzujú v zjednodušenom režime, pričom sa vychádza zo skutočnosti, že účastník koncentrácie, ktorý získava výlučnú kontrolu, svoj vplyv nad nadobúdaným podnikateľom už pred koncentráciou ako jeden zo spoločnej kontrolujúcich subjektov uplatňoval, t.j. v dôsledku takejto koncentrácie by nemalo dôjsť k podstatnej zmene na relevantnom trhu. Avšak v ojedinelých prípadoch obavy z narušenia hospodárskej súťaže môžu nastať aj v prípade takýchto typov koncentrácií, a to vtedy, ak sa v dôsledku odstránenia vplyvu rôznych záujmov podnikateľov pôvodne spoločne kontrolujúcich podnikateľa môže posilniť strategická trhovú pozíciu podnikateľa nadobúdajúceho výlučnú kontrolu. Takáto koncentrácia môže viesť k súťažným obavám napríklad ak je nadobúdaný podnikateľ priamym konkurentom podnikateľa nadobúdajúceho výlučnú kontrolu (alebo s ním prepojeného podnikateľa) a nadobúdateľ aj nadobúdaný podnikateľ budú mať podstatnú kombinovanú trhovú pozíciu a ak koncentrácia odstráni stupeň nezávislosti, ktorú mal nadobúdaný podnikateľ pred koncentráciou⁵⁵. Teda ide o prípady, ak podnikateľ, ktorý sa vzdáva podielu v nadobúdanom podnikateľovi, predstavoval v istom zmysle bariéru rozhodovania sa nadobúdaného podnikateľa a podnikateľa, ktorý ho bude výlučne kontrolovať pri uplatňovaní trhovej stratégie so zohľadnením rozhodnutí toho druhého. Taktiež sa takáto koncentrácia môže posudzovať hlbšie, ak nadobudnutie spoločnej kontroly podnikateľom získavajúcim výlučnú kontrolu nebolo posúdené úradom alebo Európskou komisiou⁵⁶.
94. Úrad teda zisťoval akým spôsobom bola vykonávaná kontrola nad podnikateľom *POZAGAS* pred koncentráciou a či a v akom rozsahu sa v dôsledku koncentrácie zmení konkurenčná interakcia medzi podnikateľom *EPH* (prostredníctvom podnikateľov *SPP Storage* a *NAFTA*) a podnikateľom *POZAGAS* a v tomto dôsledku aký bude vplyv koncentrácie na postavenie podnikateľa *EPH* v oblasti uskladňovania zemného plynu v podzemných zásobníkoch, prípadne v nadväzujúcich oblastiach v rámci plynárenstva.

⁵⁵ Bod 20. písm. d) a e) Usmernenia Protimonopolného úradu Slovenskej republiky o podrobnostiach pri zjednodušenom oznámení koncentrácie; http://www.antimon.gov.sk/data/files/399_nove-uzsmernenie-pmu-sr-o-podrobnostiach-pri-zjednodusenom-oznameni-koncentracie-16092014.pdf Rovnako body 16. a 17. Oznámenia Komisie o zjednodušenom postupe pri riešení niektorých koncentrácií podľa nariadenia Rady (ES) č. 139/2004 (2013/C 366/04); [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013XC1214\(02\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013XC1214(02)&from=EN).

⁵⁶ V tomto prípade vid'. rozhodnutie Európskej komisie rozhodnutím číslo M.6786 – *EPH/SPP* zo dňa 13. 12. 2012.

95. Vyššie uvedené úrad skúmal s ohľadom na znenie § 9 ods. 4 zákona, na základe ktorého kontrola je možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv na činnosť podnikateľa, najmä prostredníctvom: a) vlastníckych práv alebo iných práv, b) práv, zmlúv alebo na základe iných skutočností, ktoré umožňujú vykonávať rozhodujúci vplyv na zloženie, hlasovania alebo rozhodovanie orgánov podnikateľa a v tejto súvislosti najmä s ohľadom na to, či a akým spôsobom bola uplatňovaná možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv akcionárov podnikateľa *POZAGAS*, a teda na strategické rozhodnutia o obchodnej politike podnikateľa *POZAGAS*.

Úrad pritom podporne vychádzal zo znenia Konsolidovaného oznámenia Komisie o právomoci podľa nariadenia Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (2008/C 95/01), podľa ktorého napríklad v zmysle bodov 65 až 67 sa v prípade strategických rozhodnutí jedná o rozhodnutia o takých otázkach ako rozpočet, obchodný plán, významné investície alebo vymenovanie vrcholového manažmentu. V prípade strategických rozhodnutí o obchodnej politike podnikateľa sa teda jedná o rozhodnutia nad rámec práv veta, ktoré sa zvyčajne udeľujú menšinovým akcionárom s cieľom chrániť ich finančné záujmy ako investorov v spoločnom podniku, ako napríklad rozhodnutia o zmene stanov, zvýšenie alebo zníženie kapitálu alebo likvidácia spoločnosti (napríklad právo veta, ktoré bráni predaju alebo likvidácii spoločného podniku, neposkytuje príslušnému menšinovému akcionárovi spoločnú kontrolu).

96. V tejto súvislosti úrad vychádzal z počiatočného stavu pred koncentráciou, t.j. že podnikateľ *GDF INTERNATIONAL* má možnosť vykonávať spoločnú kontrolu spolu s podnikateľom *EPH* nad podnikateľom *POZAGAS*, a to v zmysle možností vetovať určité rozhodnutia, ktoré svojim charakterom spadajú pod rozhodnutia strategické (ako je uvedené v predchádzajúcom bode). Pre zistenie, či táto koncentrácia môže spadať do okruhu problematických transakcií z hľadiska jej dopadov (s prihliadnutím na jej charakter zmeny zo spoločnej na výlučnú kontrolu), je podstatné posúdiť, či skupina *EPH* pred koncentráciou reálne uplatňovala kontrolu nad podnikateľom *POZAGAS* nezávisle bez toho, že by bola obmedzovaná zo strany podnikateľa *GDF INTERNATIONAL*.

97. Za týmto účelom úrad vyzval podnikateľa *GDF INTERNATIONAL*, aby sa vyjadril či a ako uplatňoval možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv na činnosť podnikateľa *POZAGAS* (vzhľadom na existenciu spoločnej kontroly spolu s podnikateľom *EPH*), a to z pohľadu uplatnenia práv veta v rámci strategických rozhodnutí, ako aj z pohľadu zásahov a návrhov podnikateľskej stratégie podnikateľa *POZAGAS*.

98. Podnikateľ *GDF INTERNATIONAL* vo svojej odpovedi uviedol⁵⁷, že spoločnosť *GAZ DE FRANCE* so sídlom Paris 17, rue Philibert Delorme 23, zapísaná v obchodnom registri mesta Paríž pod č.: B 542 107 651 (ďalej len „*GDF*“), patrí do rovnakej skupiny spoločností ako *GDF INTERNATIONAL*, pričom bola pôvodným držiteľom [.....] podielu v spoločnosti *POZAGAS*, ktorý nadobudla dňa [.....]. Zároveň predmetný podnikateľ uviedol, že [.....]
.....
.....
.....
.....

⁵⁷ List od *GDF International* zaevidovaný pod číslom 697/2017/OK-4048/2017 dňa 11. 08. 2017, strany 3 a 4.

.....]. Taktiež uviedol, že [.....].
.....
.....]. - [...] obchodné tajomstvo podnikateľa GDF INTERNATIONAL, informácie o výkone hlasovacích práv spoločnosťou GDF INTERNATIONAL v spoločnosti POZAGAS

99. Vyjadrenia Oznamovateľa⁵⁸ vyššie uvádzané tvrdenia podnikateľa GDF INTERNATIONAL potvrdzujú.

100. Oznamovateľ taktiež uviedol, že podnikateľ EPH vo vzťahu k podnikateľovi POZAGAS využíva svoje práva ako aktívny akcionár, ktorý sa prostredníctvom svojich nominantov v predstavenstve podieľa na formovaní strategického rozhodovania predmetného podnikateľa, pričom za týmto účelom podnikateľ EPH nominoval za členov predstavenstva podnikateľa POZAGAS osoby, ktoré dlhodobo pôsobia v oblasti uskladňovania zemného plynu a pôsobia v manažérskych pozíciách podnikateľa NAFTA⁵⁹.

101. Podľa vyjadrenia Oznamovateľa⁶⁰, z pohľadu podnikateľa EPH sú podnikatelia NAFTA a POZAGAS považované v podstate za jeden celok, ktorý podniká v oblasti uskladňovania zemného plynu, a to okrem vyššie uvedeného personálneho prepojenia predmetných podnikateľov aj z dôvodu ich technického prepojenia, na základe čoho tvoria jeden technologický celok, pričom si vzájomne poskytujú služby (podnikateľ POZAGAS je primárne napojený na rakúsku sieť, zatiaľ čo podnikateľ NAFTA je primárne napojený na prepravnú sieť eustream) z dôvodu, že samotný výkon všetkých činností zo strany podnikateľa POZAGAS by nebol ekonomicky efektívny⁶¹.

102. Vychádzajúc z vyjadrení podnikateľa GDF INTERNATIONAL ako aj Oznamovateľa úrad zistil, že aj keď predmetnou koncentráciou dochádza k zmene kvality kontroly nad podnikateľom POZAGAS, keďže pred koncentráciou ako podnikateľ EPH tak aj podnikateľ GDF INTERNATIONAL mali možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv nad podnikateľom POZAGAS a v dôsledku koncentrácie túto možnosť už podnikateľ GDF INTERNATIONAL nebude mať, predmetná koncentrácia neovplyvní podmienky hospodárskej súťaže na relevantnom trhu (a to ako z hľadiska horizontálneho posúdenia vplyvu koncentrácie na podmienky

⁵⁸ List Oznamovateľa zaevidovaný pod číslom 697/2017/OK-4540/2017 dňa 13. 09. 2017.

⁵⁹ Podľa vyjadrenia Oznamovateľa v liste zaevidovaný pod číslom 697/2017/OK-4540/2017 dňa 13. 09. 2017 (strana 3) sa jedná (okrem iného) o nasledujúce osoby: Ing. Martin Bartošovič, Ing. Ladislav Goryl a Ing. Szilárd Kása, ktorí v spoločnosti NAFTA pôsobia ako generálny riaditeľ, riaditeľ divízie podzemných zásobníkov zemného plynu, resp. riaditeľ ekonomického úseku.

⁶⁰ List Oznamovateľa zaevidovaný pod číslom 697/2017/OK-4540/2017 dňa 13. 09. 2017, strany 6 až 8.

⁶¹ Oznamovateľ uviedol, že úzka prepojenosť podnikateľa NAFTA a podnikateľa POZAGAS a ich infraštruktúry vyplýva zo skutočnosti, že spoločnosť POZAGAS bola založená v roku 1993 spoločnosťami Slovenský plynárenský priemysel, š. p., Bratislava a Nafta, a. s. Gbely za účelom výstavby a prevádzky podzemného zásobníka zemného plynu Láb 4. stavba. V roku 1994 do spoločnosti kapitálovo vstúpila francúzska plynárenská spoločnosť Gaz de France (v súčasnosti skupina Engie).

hospodárskej súťaže ako aj z hľadiska jej ne-horizontálneho posúdenia). Uvedené platí vzhľadom na zistené skutočnosti, t.j. že podnikateľ *GDF INTERNATIONAL* neovplyvňuje strategické rozhodovanie podnikateľa *POZAGAS*, t.j. koncentráciou nedochádza k odstráneniu vplyvu rôznych záujmov podnikateľov pôvodne spoločne kontrolujúcich nadobúdaného podnikateľa – podnikateľa *POZAGAS*, v dôsledku čoho by sa mohla posilniť strategická trhovú pozíciu podnikateľa nadobúdajúceho výlučnú kontrolu, a teda podnikateľa *EPH*, pričom taktiež nebolo preukázané, že by sa predmetnou koncentráciou odstránil stupeň nezávislosti podnikateľa *POZAGAS* od podnikateľa *EPH*.

103. Vychádzajúc z vyššie uvedeného predmetná koncentrácia značne nenaruší účinnú hospodársku súťaž na relevantnom trhu, a teda v jej dôsledku nedôjde k súťažným obavám, ani skutočností, ktoré uvádzali niektorí z oslovených podnikateľov ako negatíva vo vzťahu k dopadom na ich činnosť, resp. na trhové podmienky, nie je možné z tohto dôvodu považovať za skutočnosti, ktoré by boli zapríčinené, resp. ktoré by vznikli v dôsledku tejto koncentrácie.

104. Po vyhodnotení podkladov a informácií získaných v predmetnom správnom konaní úrad dospel k záveru, že posudzovaná koncentrácia je v súlade s § 12 ods. 1 zákona, nakoľko značne nenaruší účinnú hospodársku súťaž na relevantnom trhu, najmä v dôsledku vytvorenia alebo posilnenia dominantného postavenia tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e:

Podľa § 34 ods. 1 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane hospodárskej súťaže“), v spojení s § 61 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) proti tomuto rozhodnutiu môže byť podaný rozklad Protimonopolnému úradu Slovenskej republiky, odboru koncentrácií, Drieňová 24, 826 03 Bratislava, v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia. O rozklade podľa § 18 ods. 1 zákona o ochrane hospodárskej súťaže rozhoduje Rada Protimonopolného úradu Slovenskej republiky. Podľa § 61 ods. 1 správneho poriadku včas podaný rozklad má odkladný účinok. Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom podľa § 177 a nasl. zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

(elektronický podpis)

Ing. Boris Gregor
podpredseda

Protimonopolného úradu Slovenskej republiky

Rozhodnutie sa doručuje:

Barger Prekop s.r.o.
Mostová 2
811 02 Bratislava
IČO: 36 869 724